

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ἑκτος

Συνδρομὴ ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 10. Ἐν τῇ ἀλλοθνη πρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰαννουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι.—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὅδὸς Σταδίου, 6.

31 Δεκεμβρίου 1878

Σήμερον λήγει τὸ τρίτον ἔτος τῆς Ἑστίας. Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὴν Ἑστίαν καὶ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος, παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλωσι πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς, πρὸ τῆς 1 ἰαννουαρίου 1879, τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποσταλῆς τοῦ φύλλου.

Τὸ Δελτίον δωρεῖται πρὸς τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πληρωμῆς τῆς συνδρομῆς.

Ἀναγκαζόμεθα νὰ πληρώσωμεν ἀπάσας τὰς στήλας τοῦ παρόντος φυλλαδίου διὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Δίκηνς, ὅπως συμπεριληφθῇ αὐτὴ ὀλόκληρος ἐν τῷ ἀνά χειρας τόμῳ τῆς Ἑστίας, ἵνα οὕτως ἕκαστος τόμος περιέχῃ αὐτοτελεῖ ἀναγνώσματα.

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΙΓ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκηνς.

Συνέχεια: ἰδί σελ. 817.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΖ'

Φυγὴ τοῦ Σάικς.

Στυγερώτερον τούτου κκοῦργημα δὲν ἐτελέσθη βεβαίως πρὸ πολλοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ πρωτεύουσῃ. Ἐκ πασῶν δὲ τῶν φρικαλέων πράξεων, ὧν τὰ μιάσματα θὰ ἐμόλυνον τὸν καθαρὸν τῆς πρωίας ἀέρα, αὐτὴ ἀναντιρρήτως ἦν ἡ μυσαρωτάτη καὶ ἀνανδροτάτη.

Ὁ ἥλιος ἀνατείλας ἐφώτισε τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ἔκειτο ἡ δολοφονηθεῖσα γυνή· ἐφώτιζε δ' αὐτὸ, καὶ τοὶ πλείστας ὁ κακοῦργος κατέβαλε προσπαθείας, ἵνα παρακωλύσῃ τὰς ἀκτίνάς του νὰ εἰσχωρήσωσιν· εἰσεχώρουν ὅμως καὶ ἔχουν ἄπλετον φῶς. Ἄν δὲ φρικῶδες ἦτο τὸ θέαμα ἐκεῖνο κατὰ τὸ λυκαυγές, ὅπως φρικωδέστερον καταφαίνεται νῦν ἐν μέσῳ τούτου φωτός!

Ὁ Σάικς δὲν ἐκινήθη ἐκ τῆς θέσεώς του, διότι ἐροθεῖτο νὰ δραπετεύσῃ τὸ θῦμά του ἐξέπεμψε θρηνώδη στεναγμὸν, καὶ ἐκίνησε τὴν μίαν χεῖρα. Τότε μετὰ λύσεως, ἣν ὁ φόβος ἐδιπλασίαζεν, ἐκτύπησεν αὐτὴν ἐπανειλημμένως. Πρὸς στιγμὴν ἐκάλυψε τὸ πτώμα δι' ἑνὸς σκεπάσματος· ἀλλ' ἦτο φοβερώτερον νὰ φαντάζηται τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ θύματος στρεφόμενους καὶ ἀτενίζοντας αὐτὸν, ἢ ὑψομένους πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐπικαλουμένους τὴν τιμωρὸν νέμεσιν. Ἀπέσυρε λοιπὸν τὸ σκέπασμα· τὸ πτώμα ἔκειτο ἐκτάδην ἐκεῖ ἐν μέσῳ λίμνης αἵματος.

Ἀνάψας πῦρ ἐν τῇ ἐστίῃ ἔρριψεν ἐν αὐτῷ τὸ ρόπαλον. Εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ ἕμενον προσκε-

κολλημέναι τρίχες γυναικεῖαι, αἵτινες φλεχθεῖσαι ἔσιζον καὶ ἀνέπεμψαν σπινθηράς τινας, ἃς ταχέως τὸ ρεῦμα τοῦ ἀέρος ἀνύψωσεν εἰς τὴν καπνοδόχην. Καὶ μόνον τοῦτο ἤρκει νὰ κατατρομάξῃ αὐτὸν, καίπερ ἀπεσκληρυμένον ἐν τῇ κακουργίῃ. Ἐξηκολούθει ἐν τούτοις νὰ κρατῇ τὸ ρόπαλον, μέχρις οὗ τὸ πῦρ κατέταμεν αὐτὸ εἰς πολλὰ τεμάχια, ἅτινα συναθροίσας ὤθησεν ὅπου ἦσαν πλείονες ἀνθρακες διὰ νὰ ποτεφρωθῶσι τάχιστα. Τούτου δὲ γενομένου ἔνιψε τὰς χεῖρας καὶ ἐκαθάρισε τὰ ἐνδύματά του· ἀλλ' ὑπῆρχον κηλίδες, ἃς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξαλείψῃ· ἠναγκάσθη λοιπὸν νὰ κόψῃ τὰ κεκηλιδωμένα μέρη τῶν ἐνδυμάτων του καὶ ἔρριψε τὰ τεμάχια εἰς τὸ πῦρ. Ὅλον τὸ δωμάτιον ἦν βεβαζόμενον αἵματι. Καὶ αὐτοὶ οἱ πόδες τοῦ κυνὸς ἦσαν αἱματόφυρτοι.

Ἐξῆλθε παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ κυνὸς καὶ ἔκλεισε διὰ διπλῆς περιστροφῆς τῆς κλειδῆς τὴν θύραν· διῆλθε πολλὰς ὁδοὺς, ἀλλὰ βαδίζων ἀσκόπως καὶ μὴ εἰδὼς ποῦ ἐπορεύετο. Μετὰ πολύωρον πλάνην εὑρέθη ἐκτὸς τοῦ Λονδίνου, ἐν τοῖς ἀγροῖς τοῦ Νόρθ-Ἔντ, καὶ κατεκλίθη πλησίον φραγμοῦ τινος. Ἐκοιμήθη ἔλιγον, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν ἠγέρθη καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του, λαβὼν ἀντίθετον διεύθυνσιν, καὶ τραπείς τὴν εἰς Λονδίνον ἄγουσαν· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐπανέκαμψεν, ἐπλανήθη ἀνά τοὺς ἀγροὺς, ὅτε μὲν κατακλινόμενος, ὅτε δ' ἐγειρόμενος καὶ ἐξακολουθῶν τὸν δρόμον του.

ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀβεβαιότητος καὶ ἀμηχανίας περὶ τοῦ πρακτέου κατεχόμενος, ἦτις καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐβασάνιζεν αὐτὸν, ἔλαβε τὴν νύκτα τὴν εἰς Λονδίνον ἄγουσαν. Ἡ ὁδὸς διήρχετο διὰ τοῦ ταχυδρομικοῦ σταθμοῦ, πρὸ τῆς θύρας δὲ τούτου εἶδεν ἵσταμένην τὴν ταχυδρομικὴν ἄμαξαν.

Ὁ ταχυδρόμος ἵστατο πρὸ τῆς θύρας, ἀναμένων τὸν ταχυδρομικὸν σάκκον· μετ' ὀλίγον προσῆλθέ τις, φέρων στολὴν ἀγροφύλακος, εἰς ἃν παρέδωκε καλὰ θιόν τι.

«Τί νέα ἀπὸ τὴν πολιτείαν, Βενιαμίν; ἠρώτησεν ὁ ἀγροφύλαξ, παρατηρῶν μετὰ θαυμασμοῦ τοὺς ἵππους τῆς ἄμαξης.

— Τίποτε δὲν εἰξεύρω, ἀπεκρίνατο ὁ ἔτερος, φορῶν τὰς χειρῖδας του. Τὰ γεννήματα εἶναι κομμάτι ὑψωμένα. Ἦκουσα ἀκόμη νὰ λένε δι' ἕνα φόνον, ποῦ ἐγίνε κατὰ τὸ Σπιταλφίηλντ, ἀλλὰ δὲν το πιστεύω.

— «Όχι, είναι ἀληθέστατον, εἶπεν εἰς ἐπιβάτης, προκύβας τὴν κεφαλὴν ἤτο τρομερὰ δολοφονία.

— Ὁ σκοτωμένος εἶναι ἄνδρας ἢ γυναῖκα; ἠρώτησεν ὁ ταχυδρόμος χαιρετίσας.

— Εἶναι μία νέα, ἀπεκρίνατο ὁ ὁδοιπόρος ὑποθέτων μάλιστα, πῶς...

— Ἐλα, ἔλα, Βενιαμείν! κάμε ἡγήγορα! ἀνεφώνησεν ὁ ἡνίοχος μετ' ἀνυπομονησίας.

— Τί διάβολο, ἀκόμα νὰ τελειώσουν αὐτὰ τὰ χαρτιά, εἶπεν ὁ ταχυδρόμος; τί; κοιμᾶσθε αὐτοῦ μέσα; ἔλατε ἡγήγορα!

— Ἀμέσως, εἶπεν ὁ ταχυδρομικὸς ἐπιστάτης κομίζων τοὺς φακέλους.

— Ἀμέσως! ὑπετονθόρυσεν ὁ ταχυδρόμος δηλαδὴ ὕστερα ἀπὸ ἓνα αἰῶνα. Ἐλα δόσετέ μέ τα ἡγήγορα... Ἐμπρός ἀμαξά.»

Ἐσάλπισε τὸ κέρκις του καὶ ἡ ἀμαξά ἀνεχώρησεν.

Ὁ Σάικς ἔμεινεν ἀκίνητος ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἤκουσε κατὰ τὸ φαινόμενον μετ' ἀδιαφορίας τὰ λεχθέντα, ἐν μόνον σκεπτόμενος κυρίως, πῶς νὰ ὑπάγῃ. Τέλος, ἐπέστρεψε καὶ πάλιν ἐπὶ τὰ ἴχνη του, τραπεῖς τὴν ἄγουσαν ἀπὸ τοῦ Σπιταλφίηλντ εἰς Σαϊντ-Ὀλμπανς (Saint-Albans). Ἄλλ' ὅτε, καταλιπὼν ὀπισθὲν του τὸ Λονδίον, εὐρέθη ἐν τῷ σκοτεινῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδῷ, αἰσθημα φόβου καὶ τρόμου κατέλαθεν αὐτόν. Πάντα τὰ ἀντικείμενα παρίσταντο εἰς τὴν τεταραγμένην φαντασίαν του φοβερὰ καὶ ἀπαίσια ἄλλα πάντων τρομερώτατον καὶ φρικωδέστατον ἦν τὸ φάσμα τῆς νεκρᾶς νέας, ὑπερένοιζεν ὁ κακοῦργος ὅτι κατὰ πόδας ἠκολούθει αὐτόν. Διέκρινεν ἐν τῇ σκοτίᾳ τὴν μορφήν αὐτοῦ, προχωροῦντος στυγνοῦ καὶ ἀπειλητικοῦ ἤκουε τὸν θροῦν τῆς ἐσθῆτος τοῦ θύματός του, καὶ ὁσάκις ἔπνεεν ὁ ἄνεμος ἐνόμιζεν ὅτι ἐκόμιζεν εἰς τὰ ὠτά του τὴν τελευταίαν πνιγερὰν κραυγὴν αὐτοῦ.

Ἐνίοτε ἐστρέφετο, καταχόμενος ὑπὸ τοῦ θάρρους τοῦ ἀπελιπισμοῦ, ἵνα διὰ τῆς βίας τὸ ἀπομακρύνῃ. Ἄλλ' αἱ τρίχες αὐτοῦ ἔφριττον καὶ τὸ αἷμά του ἐπάγωνε, διότι τῷ ἐφαίνετο ὅτι ἴστατο ἀκίνητον, προσηλοῦν ἐπ' αὐτοῦ τάλამπῃ καὶ παγερὰ βλέμματά του. Ἐπνεσεν ὑπτιος καὶ τὸ φάσμα πάλιν ἐστάθη πλησίον τῆς κεφαλῆς του.

Ἄς μὴ τολμήσῃ τις νὰ εἶπῃ ὅτι οἱ δολοφόνοι ὑπεκφεύγουσι τὴν δικαιοσύνην. Μία μόνον στιγμή τοιούτων παροξυσμῶν, τοιούτων βασάνων ἀντιστοιχεῖ πρὸς μυρίους θανάτους.

Ἐν τινι ἀγρῷ πλησίον τῆς ὁδοῦ ὑπῆρχεν ἐν παραπήγμα, εἰς ὃ κατέφυγεν ἵνα διανυκτερεύσῃ. Πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ ἐφύοντο τρεῖς ὑψηλαὶ αἰγίροι, ὧν οἱ κλάδοι ἐσύριττον ἀπαισίως, σειόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ὁ δολοφόνος μὴ ἀντέχων πλέον, ἀπεφάσισε νὰ κοιμηθῇ ἐκεῖ. Ἐξηπλώθη εἰς μίαν γωνίαν... ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἡσυχάσῃ.

Ὅπτασίαι φρικώδεις κατεδίωκον αὐτόν, καὶ ἤνοιγεν ἔντρομος τὰ καταπεπονημένα ὑπὸ τῆς ἀγρυπνίας βλέφαρά του. Ἐβλεπε καθ' ὕπνου, ἀτενίζοντας αὐτόν καταχθονίως, τοὺς δύο ἐκείνους πυρίνους ὀφθαλμοὺς τοῦ πτώματος. Ἐβλεπεν αὐτοὺς πανταχοῦ, ὅπου καὶ ἂν ἔστρεφε τὸ πρόσωπον, ὡσεὶ τεραστίως ἐπολλαπλασιάζοντο.

Τῆς φρικτῆς ἐκείνης ἀγωνίας ἀπέσπασαν αὐτὸν ἀσυνήθης ταραχὴ, καὶ ἀπομεμακρυσμένοι κραυγαὶ ἀνθρώπων ἐπικαλουμένων βοήθειαν. Ἡ βοή ἀνθρωπίνων φωνῶν ἐν τῷ ἐρημικῷ ἐκείνῳ τόπῳ ἀνεκούφισεν οὐκ ὀλίγον αὐτόν, καίπερ δὲ προσωπικὸν διατρέχων κίνδυνον ἀνεκτίησαστο θάρρος καὶ δυνάμεις, καὶ ἐξώρμησε τοῦ παραπήγματος.

Ὁ οὐρανὸς ἐφαίνετο πυρίφλεκτος ὅλος ἰδίαι φλογῶν, ἐξ ὧν ἐξεπέμπετο βροχὴ σπινθήρων, ἀνῆρχοντο εἰς τὰ ὕψη, φωτίζουσαι μεγάλην ἔκτασιν. Αἱ φωναὶ ἐπετεινόντο καθ' ὅσον βαθμηδὸν ἠύξανε τὸ προσερχόμενον πληθὸς καὶ διεκρίνοντο εὐκρινῶς αἱ λέξεις «Φωτιά, φωτιά!» συγχεόμεναι μετὰ τοῦ ἤχου τῶν κωδῶνων καὶ τοῦ κρότου τῶν καταπιπτουσῶν δοκῶν καὶ στεγῶν.

Εἰς τὸν δολοφόνον ἐφάνη ὅτι νέα ζωὴ ἐχύθη εἰς τὰς φλέβας του καὶ κύψας τὴν κεφαλὴν ἔδραμεν εἰς τὸ μέρος τῆς πυρκαϊᾶς, διελθὼν μετὰ τάχους διὰ μέσου ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, φραγμῶν καὶ βευσμάτων. Ὁ κύων ἠκολούθει αὐτὸν ὕλακτων.

Ἐφθασεν εἰς τὸ μέρος τοῦ δυστυχήματος, καὶ εὐρέθη μετὰ τὴν πλήθους ἀνθρώπων ἡμιγύμων, τρεχόντων τῆδε κάκεισε. Αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά ἐκραύγαζον περιδεῖ, οἱ ἄνδρες ἐνεθάρρουν ἀλλήλους διὰ θορυβῶδων ἐπιφωνήσεων καὶ εἰς τοὺς παραχόρδους ἐκείνους ἤχους προσετίθεντο ὁ κρότος τῶν ἀντλιῶν καὶ ὁ συριγμὸς τοῦ ἐπὶ τῶν φλεγόντων ξύλων ῥιπτομένου ὕδατος. Ὁ δολοφόνος ἤνωσε τὰς κραυγὰς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἐπιλαθόμενος τῆς θέσεώς του, ὤρμησεν ἐκεῖ, ὅπου μείζων ὁ κίνδυνος.

Διῆλθε τὴν νύκτα ἄπασαν ὅτε μὲν βοηθῶν εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν ἀντλιῶν, ὅτε δὲ τρέχων εἰς τὰς πυρπολουμένας οἰκίας ἀνῆρχετο εἰς κλίμακας, ἀνερριχάτο εἰς τὰς κορυφὰς στεγῶν, ἐβάδιζεν ἐν μέσῳ καπνοῦ καὶ φλογῶν ἐπὶ δαπέδων ἡμιφλεκτῶν καὶ σαλευομένων μηδαμῶς προσέχων εἰς τὰς ἐπικινδύνους πτώσεις κεράμων, λίθων, δοκῶν. Εὐρίσκετο πανταχοῦ, ἄτρωτος πάντοτε μένων, μῆτε ἐγκαυμά τι, μῆτε μώλωπα, μὴδ' ἀμυχὴν παθῶν. Ὅτε ἐπῆλθεν ἡ ἡῶς ἢ πυρκαϊᾶ ἐσβέσθη, καὶ ἀπέμειναν μόνον καπνίζοντα ἐρείπια.

Παρελθούσης ὅμως τῆς πυρετώδους ἐκείνης ἐξάψεως, ἡ φοβερὰ συνείδησις τοῦ ἐγκλήματός του ἐπανῆλθεν αὐθις εἰς τὸν νοῦν τοῦ δολοφόνου μετὰ μείζονος ἐντάσεως. Ἐκύτταζεν ἀνησυχῶς

περὶ αὐτόν, διότι τῷ ἐφαίνετο ὅπου συνωμίλων καθ' ὀμίλους ἄνθρωποι, ὅτι περὶ αὐτοῦ ἦν ὁ λόγος. Ἐποίησεν ἐν σπουδῇ σημεῖόν τι εἰς τὸν κύνα του, καὶ ἀπεμακρύνθησαν λαθραίως τοῦ τόπου ἐκείνου. Ἄνθρωποι τινες καθήμενοι πλησίον μιᾶς ἀντλίας, ἰδόντες αὐτὸν τὸν προσεκάλεσαν, ἵνα παρκαθῆσθε πῆχ ἀναψυκτικόν τι ποτόν ἔφαγε μετ' αὐτῶν ὀλίγον ἄρτον καὶ κρέας, ἐν ᾧ δ' ἔπινε ποτῆριον ζύθου ἤκουσε τοὺς ἐκ Λονδίνου πυροσβέστας ὀμιλοῦντας περὶ τοῦ φόνου. «Φαίνεται, εἶπεν εἰς τούτων, πῶς τῷ-στριψε κατὰ τὸ Μπέριμγκαμ' ἀλλὰ ἡγήγορα θά του πιάσουν ἢ ἀστυνομία ἢ πῆρε τὸ κατόπιν του, καὶ ἴσα με αὐριοὺν τὸ βράδυ θά τον κυνηγοῦν εἰς δλον τὸ βασίλειον.»

Ὁ Σάικς ταῦτ' ἀκούσας ἐσπκώθη καὶ ἔφυγεν ἐν βίᾳ, ἐβάδισε δὲ μέχρις οὐ κατέπεσεν ἐκ τοῦ κόπου τότε κατεκλίθη παρὰ τὸ χεῖλος ἐνὸς βεύματος καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ πολὺ ὕπνου βαρῶν καὶ τεταραγμένον. Ἐγερθεὶς ἐξηκολούθησε πλανώμενος, ἀμφιρρεπῆς καὶ ἀναποφάσιτος καὶ μετὰ τρόμου συλλογιζόμενος πῶς θά διέλθῃ τὴν νύκτα κατὰμονος.

Αἰφνης ἐπῆλθεν αὐτῷ ἰδέα ἀπογνώσεως νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Λονδίον.

«Ἐκεῖ τοῦλάχιστον, ἐσκέφθη, θά ἔχω κἀνένα ὁποῦ νὰ ὀμιλῶ, ὃ τι καὶ ἂν συμβῇ εἶναι καλὸν μέρος διὰ νὰ κρυφθῶ τώρα ὁποῦ τρέχουν καὶ με γυροῦν ἐξω. Δὲν ἠμπορῶ νὰ μείνω μίαν ἢ δύο ἐβδομάδας, καὶ νὰ βιάσω τὸν Φέιγγιν νὰ μου δώσῃ τὰ ἔξοδα νὰ τραβήξω κατὰ τὴν Γαλλίαν; Ὁ διάβολος νὰ με πάρῃ, πρέπει νὰ κάμω αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν.»

Ἀκολουθῶν λοιπὸν τὰς μάλλον ἀποκέντρους ὁδοὺς ἐπέστρεφεν εἰς Λονδίον, σκοπῶν ἅμα ἐπελθούσης τῆς νυκτὸς νὰ μεταβῇ εἰς τὴν κοιτίαν τοῦ Φέιγγιν. Ἐπειδὴ ὅμως δυνατὸν ἦτο νὰ προδοθῇ ἕνεκα τοῦ παρακολουθοῦντος αὐτόν κυνός, ἀπεφάσισε νὰ τον πνίξῃ. Λαθῶν δὲ βαρὴν λίθον, ἔδρασε αὐτόν ἐν τῷ μανδηλίῳ του. Πλησίον ἔρρε μικρὸν ποτάμιον ἐκάλεσε τὸν κύνα, ἀλλ' οὕτως φοβηθεὶς τὰ βλοσυρὰ τοῦ κυρίου του βλέμματα ἐτρέπη ὀρμεμφύτως εἰς φυγὴν. Ἐπὶ ματαίῳ προσεκάλεσεν ἐπανειλημμένως αὐτόν ἰδὼν ὅτι δὲν ἐπέστρεφεν, ἀπεφάσισε νὰ ἐξακολουθήσῃ μόνος τὸν δρόμον του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΒ'

Συνέντευξις τοῦ Μῶνξ μετὰ τοῦ κυρίου Μπράουνου.

Ἐπλησίαζε νὰ ἐπέλθῃ νύξ, ὅτε ὁ κύριος Μπράουνου κατῆλθε μεθ' ἑτέρων δύο ῥωμαλέων ἀνδρῶν ἐκ τινος ἀγοραίου ὀχήματος σταθέντος πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας του. Οἱ συνοδεύοντες αὐτόν, ὑπέκοντες εἰς ἓν νεῦμά του, ἐξήγαγον ἕτερον ἐπιβάτην ἐκ τῆς ἀμάξης καὶ εἰσήγαγον αὐτόν διὰ τῆς βίας εἰς τὴν οἰκίαν. Ἦν δ' οὗτος ὁ Μῶνξ.

Ὁ Μπράουνου προπορευθεὶς, εἰσήγαγεν αὐτοὺς ἐν σιγῇ εἰς ἐνδοτέρον τι δωμάτιον τῆς οἰκίας. Πρὸ τῆς θύρας ὅμως τοῦ δωματίου σταθεὶς ὁ Μῶνξ ἠρώτητο νὰ εἰσέλθῃ, ἀμφοτέρω δὲ οἱ θεράποντες τοῦ κυρίου Μπράουνου, ἐκύτταζαν αὐτόν ἐρωτώντες διὰ τοῦ βλέμματός περὶ τοῦ πρακτέου.

«Ἐξείρει εἰς τί ἐκτίθεται ἀρνούμενος, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνου ἂν ἐξακολουθήσῃ ἐπιμένων, ἐξαγάγετε αὐτόν τῆς οἰκίας, φωνάζατε τὴν ἀστυνομίαν καὶ ἐπ' ὀνόματί μου καταγγεῖλατέ τον, ὡς πλαστογράφον.

— Πῶς τολμᾶτε νὰ μ' ἀποκαλήτε οὕτως; ἠρώτησεν ὁ Μῶνξ.

— Καὶ σεις, νέε, πῶς τολμᾶτε νὰ με ἐξαναγκάζετε νὰ σας καταγγεῖλω; ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπράουνου, ἰδὼν αὐτόν ἀκαρδαμυκί. Θά παρεφρονήσατε, ἂν ζητεῖτε νὰ ἐξέλθῃτε ἐντεῦθεν. Ἀφήσατέ τον. Ἦμπορεῖτε τώρα νὰ ἀπέλθῃτε, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ σας ἀκολουθήσωμεν. Σὰς λέγω δὲ ὅτι μὴ πατήσατε τὸν πόδα εἰς τὴν ὁδὸν καὶ θά σας συλλάβωσι, κατηγορούμενον ἐπὶ δόλῳ καὶ κλοπῇ ἢ ἀπόφασίς μου εἶναι ἀμετάτρεπτος.

— Ἐν τίνι δικαίωματι με συνελάθετε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ καὶ μ' ἐφέρατε ἐδῶ διὰ μέσου αὐτῶν τῶν παλαυθῶν;

— Ἐν τῷ δικαίωματί μου, ἀπεκρίνατο ὁ Μπράουνου. Ἀναλαμβάνω πᾶσαν τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως ἂν ἔχετε παράπονον ὅτι ἐστερήθητε τῆς ἐλευθερίας σας, ἀποτάθητε εἰς τὴν δικαιοσύνην—ἠδύνασθε νὰ φύγητε καθ' ὁδὸν, ἀλλ' ἐκρίνατε συνετώτερον νὰ καθήσατε ἡσυχᾶς—ἀλλὰ καὶ ἐγὼ θά προσφύγω εἰς τὴν δικαιοσύνην ἂν μ' ἐξαναγκάσητε εἰς τοῦτο, μὴ ἀναμένητέ τι ἐκ τῆς ἐπιεικειᾶς μου.»

Ὁ Μῶνξ προσφώνως εὐρίσκετο ἐν μεγάλῃ ἀμυχανίᾳ. Ἰστατο ἀμφιρρεπῆς. . .

«Σπεύσατε νὰ αποφασίσῃτε τι ὀριστικῶς, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνου ἡσύχως καὶ εὐσταθῶς. Ἄν προτιμᾶτε νὰ σας καταγγεῖλω ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης, καὶ νὰ επισύρω καθ' ὑμῶν τιμωρίαν φρικώδη, ἀφ' ἧς ὅμως δὲν θά δύναμαι νὰ σας ἀπαλλάξω, ἐξέλθετε.»

Ὁ Μῶνξ ἐψέλλισεν ἀσυναρτήτους τινὰς λέξεις καὶ ἔστη καὶ αὐθις ἀμυχανῶν ἐπὶ τινὰς στιγμᾶς. Ἀλλὰ μετὰ νέαν παρακάλεισιν τοῦ Μπράουνου εἰσήλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν καθέδραν. Ὁ Μπράουνου παρήγγειλεν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς θεράποντας νὰ κλειδώσωσι τὴν θύραν καὶ νὰ περιμένωσιν ἐκεῖ, μέχρις οὐ σημάνη τὸν κώδωνα ἵνα τοὺς προσκαλέσῃ.

«Ὁραία συμπεριφορὰ, εἶπεν ὁ Μῶνξ, ἀφελὼν τὸν πῖλον καὶ τὸν μανδύαν του τοιαύτην ἔπρεπε νὰ ἀναμείνω ἀπὸ παλαιὸν φίλον τοῦ πατρὸς μου!

— Νέε μου, ἴσα ἴσα διότι ἤμην παλαιὸς φίλος τοῦ πατρὸς σας, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπράουνλω· διότι ἄπασαι αἱ ἐλπίδες τῶν εὐδαιμόνων χρόνων τῆς νεότητός μου ἐπανεπαύοντο ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ἀδελφῆς του, τοῦ θελκτικῆς ἐκείνου πλάσματος, ὅπερ ὁ Θεὸς ἀνεκάλεσε παρ' αὐτῶ ἐν νεαρῇ ηλικίᾳ, καὶ ὅπερ κατέλιπέ με ἐδῶ μόνον καὶ ἔρημον· διότι μετ' ἐμοῦ γονυκλινῆς ἐδεήθη παρὰ τὴν νεκρικὴν κλίνην τῆς προσφιλοῦς ἀδελφῆς του, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν εἶχεν δορισθῆ ὁ γάμος ἡμῶν. . . ἀλλ' ὁ Θεὸς ἄλλως ἠυδόκησε. . . διότι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ ἀλγούσα καρδιά μου συνεδέθη μετὰ τῆς ἰδικῆς του μέχρι τοῦ θανάτου του, ἂν καὶ πολλὰ διέπραξε σφάλματα καὶ εἰς πολλὰς ὑπέπεσε πλάνας· διότι αἱ παλαιαὶ αὐταὶ ἀναμνήσεις πληροῦσιν εἰσέτι τὴν ψυχὴν μου καὶ μόνη ἡδύς σας ἀναζωοπυρεῖ αὐτάς· διὰ πάντα ταῦτα εἰμὶ διατεθειμένος νὰ φρεσθῶ ὑμῶν τώρα, ναί, Ἐδουάρδε Λήφορντ, καὶ τώρα ἀκόμη, καὶ νὰ ἐρυθριῶ βλέπων ὑμᾶς ἀνάξιον τοῦ ὀνόματός του.

— Τὸ ὄνομα δὲν ἔχει κάμμειαν σχέσιν, εἶπεν ὁ Μῶνξ σφόδρα ἐκπλαγεὶς ἐκ τῆς συγκινήσεως τοῦ γέροντος. Τί με μέλει διὰ τὸ ὄνομα;

— Σᾶς δὲν σας μέλει, τὸ εἰξεύρω, ἀπεκρίνατο ὁ κ. Μπράουνλω· ἀλλ' ἦτο τὸ ὄνομα καὶ ἐκείνης, καίτοι δὲ παρῆλθε μακρὸν χρόνον διάστημα, ὅμως συγκινεῖται ἔτι καὶ αἰμάσει ἡ καρδιά μου, ὅταν ἀκούω αὐτὸ προπερόμενον, καὶ ἀπὸ ξένα ἀκόμη χεῖλη. Μεγάλως δ' εὐχαριστήθη διότι ἠλλάξατε αὐτό.

— Ὅλα αὐτὰ εἶναι καλὰ καὶ ἅγια, εἶπε μετὰ μακρὰν σιγὴν ὁ Μῶνξ, ὅστις διὰ χειρονομιῶν καὶ ἀτάκτων κινήσεων προέδιδε τὴν ὀργὴν καὶ τὴν ἀνυπομονησίαν του, ἐν ᾧ κύριος Μπράουνλω ἀπέκρυψε διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον. Τί με θέλετε ὅμως;

— Ἐχετε ἓνα ἀδελφόν, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω καταστείλας τὴν συγκίνησίν του, ἓνα ἀδελφόν τοῦ ὁποίου σας εἶπα κρυφὰ εἰς τὸ οὐδὲ τὸ ὄνομα καθ' ὅδον ὅτε σας ἠκολούθουν, ὅπερ καὶ μόνον ἤρκεσε νὰ σας πείσῃ νὰ με ἀκολουθήσητε ἕως ἐδῶ, μετ' ἐκπλήξεως καὶ τρόμου.

— Δὲν ἔχω κανένα ἀδελφόν, ἀπεκρίνατο ὁ Μῶνξ. Εἰξεύρετε κάλλιστα ὅτι ἤμην μονογενὴς υἱός. Τί λοιπὸν κήθησθε καὶ λέγετε;

— Ἀκούσατε τί θὰ σας εἶπω, ὑπέλαβεν ὁ κ. Μπράουνλω, καὶ θ' ἀλλάξατε τρόπον ὀμιλίας. Εἰξεύρω κάλλιστα ὅτι εἴθε ὁ μόνος καὶ ἄθλιος καρπὸς ὀλεθρίου γάμου, ἂν ἔνεκεν οἰκογενειακῆς ὑπερηφανείας καὶ καταπτύστου φιλοδοξίας ἠνάγκασαν τὸν πατέρα σας νὰ συνδέσῃ, νεώτατον ἔτι.

— Δὲν μοῦ χρειάζονται τὰ κοσμητικὰ σας ἐπίθετα, εἶπεν ὁ Μῶνξ σαρκῶνιον γελάσας. Ἀναγνωρίζετε τὸ πρᾶγμα καὶ τοῦτο μοὶ ἀρκεῖ.

— Ναί, ἀλλ' εἰξεύρω ἐπίσης, ἐξηκολούθησαν

ὁ προσβύτης, τὰς δυστυχίας, τὰς βασάνους, τὰς ἀγωνίας, ἄστινας ὑπέστησαν ἀμφοτέρω οἱ γονεῖς σας· εἰξεύρω πόσον ἐβάρυνεν αὐτοὺς ὁ δεσμὸς τοῦ γάμου καὶ πόσον ἐδηλητήριασε τὴν εὐτυχίαν τοῦ βίου των. Εἰξεύρω πῶς τὴν ψυχρὰν φιλοφροσύνην ἐπηκολούθησαν ἐριδες, πῶς τὴν ἀδιαφορίαν διεδέχθη ἡ ἀποστροφή, τὴν ἀποστροφήν τὸ μῖσος καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ἀπόγνωσις. Πῶς κατόπιν ἐχωρίσθησαν, καὶ ἀδυνάτου ὄντος τοῦ διαζυγίου, ἀπεφάσισαν μακρὰν ἀλλήλων νὰ λησμονήσωσι τὰς προτέρας βασάνους των. Ἡ μήτηρ σας κατώρθωσε μετὰ μικρὸν νὰ λησμονήσῃ τὰ πάντα· ἀλλ' ὁ πατὴρ σας δὲν το κατώρθωσε.

— Τέλος ἐχωρίσθησαν, ὑπέλαβεν ὁ Μῶνξ· λοιπὸν τί ἄλλο;

— Ὀλίγον χρόνον μετὰ τὸν χωρισμὸν των, εἶπεν ὁ κύριος Μπράουνλω, ἡ μήτηρ σας ἐλησμόνησε τὸν κατὰ δέκα ἔτη νεώτερον αὐτῆς πατέρα σας, διασκεδάζουσα ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ· ἀλλ' οὗτος, οὐ τὸ μέλλον κατεστράφη, μείνας ἐν Ἀγγλίᾳ, συνέδεσε νέας γνωριμίας. Ἐλπίζω ὅτι ἡ λεπτομέρεια αὕτη τοῦλάχιστον δὲν εἶναι ἄγνωστος εἰς ὑμᾶς;

— Ὅχι, ἀπεκρίνατο ὁ Μῶνξ ἀποστρέψας τὴν κεφαλήν καὶ κτυπήσας ὀργίλως διὰ τοῦ ποδὸς τὸ δάπεδον, ὡς ἄνθρωπος ἀπόφρασιν ἔχων τὰ πάντα νάρνηθῆ ὄχι, τίποτε δὲν γνωρίζω.

— Ὁ τόνος τῆς φωνῆς σας καὶ ἡ διαγωγή σας ἐν γένει, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, μὲ βεβαιῶσιν ὅτι οὐδέποτε ἐλησμονήσατε αὐτόν, ἀλλ' ὅτι μάλιστα ἡ ἀνάμνησίς του σας παροργίζει. Σᾶς ὀμιλῶ περὶ γεγονότων συμβάντων πρὸ δεκαπενταετίας, ὅτε μόλις ἦσθε ἐνδεκαέτης, ὁ δὲ πατὴρ σας τριάκοντα καὶ ἓνός ἐτών· διότι, ἐπαναλαμβάνω, ἦτο παιδίον ἀκόμη, ὅτε ὁ πατὴρ του τὸν ἠνάγκασε νὰ νυμφευθῆ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ νυμφεύω εἰς γεγονότα κηλιδοῦντα τὴν μνήμην τοῦ πατρὸς σας, ἡ ἐπιθυμῆτε νὰ μ' ἀπαλλάξατε τῆς δυσχεροῦς ταύτης ὑποχρέωσως, ἀποκαλύπτοντές μοι τὴν ἀλήθειαν.

— Οὐδὲν ἔχω νὰ ποκαλύψω, ἀπεκρίνατο ὁ Μῶνξ, προφανῶς τεθορυβημένος· ἐξηκολούθησατε ὅμως, ἀφ' οὐ οὕτω θέλετε.

— Αἱ νέαι ἐκεῖναι γνωριμίαι, ἦσαν εἰς ἀπόστρατος ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ, οὗ ἡ σύζυγος εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ἑξῆς μηνῶν καὶ τὰ δύο τέκνα του· εἶχε περισσότερα, ἀλλὰ μόνον δύο τῶ ἀπέμειναν· δύο κοράτια· ἡ μία ἦτο δεκαοκταετής καὶ ὠραία ὡς ὁ ἥλιος· ἡ ἄλλη μόλις δύο ἢ τριῶν ἐτών.

— Καὶ τί με ἐνδιαφέρουν αὐτά; ἠρώτησεν ὁ Μῶνξ.

— Κατώκουν, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ κ. Μπράουνλω, μὴ δοῦς προσοχὴν εἰς τὴν διακοπὴν, οὐ μακρὰν τῆς κατοικίας τοῦ πατρὸς σας· ἐγνωρίσθησαν ἐντὸς ὀλίγου καὶ ἐσχέτισθησαν

μετ' ἀλλήλων πολὺ. Ὁ πατὴρ σας ἐκέκτητο σπάνια πλεονεκτήματα· εἶχε τὴν εὐφυίαν καὶ τὴν χάριν τῆς ἀδελφῆς του. Καὶ βαθμηδὸν ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐπιήξανε καθ' ὅσον ἠύξανον καὶ αἱ σχέσεις των· δυστυχῶς ὅμως δὲν τὸν ἠγάπησεν αὐτὸς μόνον· ἀλλὰ καὶ ἡ κόρη του.

Ὁ προσβύτης διεκόπη ἐνταῦθα, ἀλλ' ἐξηκολούθησεν ἀμέσως τὸν λόγον του, ἰδὼν ὅτι ὁ Μῶνξ ἔδρανε τὰ χεῖλη, προσηλωμένα ἔχων τὰ βλέμματα εἰς τὸ ἔδαφος.

«Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους ὁ πατὴρ σας ἐμνηστεύσατο τὴν ἀγγελικὴν ἐκείνην κόρην, ἥτις πρώτη ἐνέπνευσεν αὐτῷ ἔρωτα διάπυρον καὶ ἐγκάρδιον.

— Ἡ ἱστορία σας δὲν θὰ τελειώσῃ βλέπω, παρετήρησεν ὁ Μῶνξ.

— Εἶναι ὀλιγοῦ καὶ ἀληθῆς ἱστορία, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, καὶ συνήθως αἱ τοιαῦται ἱστορίαι εἰσὶ μακραὶ. Ἐὰν εἶχον νὰ σας διηγηθῶ ἱστορίαν τινὰ ἀμιγροῦς εὐτυχίας, θὰ ἤμην συντομώτατος. Τέλος, εἰς τῶν πλουσίων συγγενῶν, οὐ ἠθέλησαν νὰ ἐπιτύχωσι τὴν προστασίαν θυσιάζοντες τὸν πατέρα σας (τὰ τοιαῦτα συμβαίνουσι συχνά), ἀπέθανε, καὶ πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ κακοῦ, ὅπερ ἐμμέσως ἐπήνεγκε, κατέλιπε αὐτῷ ὅ τι ἐθεώρει πανάκειαν πάσης λύπης. . . χρήματα. Ἐδέθησεν ὁ πατὴρ σας νὰ μεταβῆ παρὰ χεῖρα εἰς Ῥώμην, ὅπου εὐρίσκετο ὁ συγγενὴς ἐκεῖνος πρὸς βελτίωσιν τῆς πασχούσης ὑγιείας του, καὶ ὅπου ἀπέθανεν, ἀφεί; τὰς ὑποθέσεις του λίαν περιπεπλεγμέναις. Ὁ πατὴρ σας ἀνεχώρησε, προσεβλήθη ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ θανασίμου ἀσθενείας, εὐθὺς δ' ὡς ἔμαθε ταῦτα ἡ ἐν Παρισίαις εὐρισκομένη μήτηρ σας μετέβη ἐκεῖ, παρκαλοῦσα καὶ ὑμᾶς μετ' αὐτῆς. Τὴν ἐπιούσαν τῆς μεταβάσεώς σας, ὁ πατὴρ σας ἀπέθανεν ἀδιάθετος, ἀδιάθετος, μ' ἔννοεῖτε, εἰς τρόπον ὅστε σύμπασα ἡ περιουσία του περιήρχετο εἰς τὴν μητέρα σας καὶ ὑμᾶς ἐξ ἀδιαθέτου.»

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς διηγήσεως ὁ κ. Μπράουνλω ἐσταμάτησεν, ἔκλαξε θέσιν, ὡς ἄνθρωπος ἀνακουφισθεὶς ἐκ μεγάλου βάρους, καὶ ἔφερε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ φλέγοντος μετώπου του. Ὁ δὲ Μῶνξ ἤκουε μετὰ προσοχῆς μεγίστης, καίπερ μὴ τολμῶν νὰ τενίσῃ κατὰ πρόσωπον τὸν προσβύτην.

«Πρὸ τοῦ ταξιδίου του, ὁ πατὴρ σας διερχόμενος ἐκ Λονδίνου, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω βραδέως καὶ ἀσκαρδαχμικτὶ βλέπων τὸν Μῶνξ, ὁ πατὴρ σας ἦλθε νὰ με ἰδῇ.

— Δὲν ἤκουσά ποτε περὶ αὐτοῦ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μῶνξ μετὰ προσποιημένης δυσπιστίας, προφανῶς ὅμως σφόδρα ταρκαχθεὶς διὰ τὴν δυσάρεστον πληροφορίαν.

— Ἦλθε νὰ με ἰδῇ καὶ μοὶ ἀφῆκε μετὰ ξύλλων καὶ μίαν εἰκόνα, ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου

γραφεῖσιν, τῆς δυστυχῆς ἐκείνης νέας, τῆς μνηστῆς του, μὴ ἐπιθυμῶν νάρησῃ αὐτὴν εἰς ξένα χεῖρας, ἐπειδὴ διὰ τὸ βικαστικὸν τοῦ ταξιδίου του δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν κομίσῃ μετ' αὐτοῦ· κατεστράφητο ὑπὸ πολυπληθῶν μεριμνῶν καὶ τύψεων συνειδότης· ἀορίστως καὶ πῶς ἀσυναρτήτως μοὶ εἶπεν ὅτι κατέστρεψε καὶ ἠτίμασε μίαν οἰκογένειαν· μοὶ ἐνεπιστεύθη ὅτι προστίθετο νὰ ἐξαργυρώσῃ ὅλην τὴν περιουσίαν του, νάρησῃ εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ εἰς ὑμᾶς μέρος αὐτῆς, καὶ νὰ φύγῃ διὰ παντός. Ἐμάντευσα δὲ ὅτι δὲν ἐσκόπει νὰ φύγῃ μόνος. Καὶ εἰς ἐμὲ αὐτόν, τὸν παιδικὸν τοῦ φίλου, δὲν ἐξηγήθη πλατύτερον. Μοὶ ὑπεσχέθη ὅμως νὰ μοὶ γράψῃ, νὰ μοὶ ὁμολογήσῃ τὰ πάντα, καὶ νὰ με ἰδῇ ἄπαξ ἔτι πρὸ τοῦ νὰ φύγῃ. Ἀλλὰ φεῦ! τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸν εἶδον διὰ τελευταίαν φορὰν. Οὐδεμίαν ἐπιστολὴν παρ' αὐτοῦ ἔλαβον καὶ δὲν τὸν ἐπαυεῖδον πλέον.

— Μετέβην, προσέθηκεν ὁ κ. Μπράουνλω μετὰ τινὰς στιγμὰς σιγῆς, εἰς τὸ μέρος τοῦ. . . (δύναμαι νὰ μεταχειρισθῶ τὴν γλῶσσαν τοῦ κόσμου, διότι νῦν αὐτὸς ἀδιαφορεῖ ἂν ὁ κόσμος δαίκνυται ἐπιεικῆς ἢ αὐστηρὸς πρὸς αὐτόν) τοῦ ἐνόχου ἔρωτός του, ἀπόφρασιν ἔχων, ἂν οἱ φόβοι μου ἦσαν πραγματικοί, νὰ νὰ λάθω τὴν προστασίαν τῆς δυστυχῆς ἐκείνης νέας. Ἀλλ' ἡ οἰκογένειά της εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ ἐβδομάδος νύκτωρ, ἀφ' οὗ ἐτακτοποιήσατε προηγουμένως τὰς ὑποθέσεις αὐτῆς· οὐδεὶς δὲ εἰξευρε ποῦ μετέβη, ἢ διατὶ ἀνεχώρησε.»

Ὁ Μῶνξ ἀνέπνευσεν ἐλευθέρως καὶ μειδιάμα ἠριάμβου διέστειλε τὰ χεῖλη του.

«Ὅτε δὲ ὁ ἀδελφός σας, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, πλησιάσας τὸ κῆθισμά του πρὸς τὸν Μῶνξ, ὅτε ὁ ἀδελφός σας, παιδίον δυστυχῆς ἐγκαταλειμμένον, ἰσχυρὸν καὶ βακένδυτον, εὐρέθη, οὐχὶ ἐκ τύχης, ἀλλ' ἐκ προνοίας, εἰς τὸν δρόμον μου, καὶ ἔσωσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς κακίας καὶ τῆς ἀτιμίας. . .

— Πῶς! ἀνεκράγχασεν ὁ Μῶνξ ἐκθαμβος.

— Ναί, ἐγὼ τὸν ἔσωσα. Βλέπω ὅτι ἡ διήγησίς μου σας ἐνδιαφέρει ἐπὶ τέλους, καθὼς σας εἶπον. Φαίνεται ὅτι ὁ Ἐβραῖος, ὁ πανουργός συνενοχός σας, δὲν σας εἶπε τὸ ὄνομά μου, διότι βεβαίως θὰ ἐνόμιζεν ὅτι σας ἦτο παντάπασιν ἄγνωστον. Ὅτε τὸ παιδίον ἐκεῖνο ἐσώθη παρ' ἐμοῦ, μὲ κατέπληξεν ἡ μεγάλη ὁμοιότης του μετὰ τῆς εἰκόνας, περὶ ἧς σας ἔειπα λόγον. Εὐθὺς ὡς εἶδον αὐτό, οἱ χαρακτηρισμοὶ τοῦ προσώπου του μοὶ ἀνεμνήσαν γνωστὴν φυσιογνωμίαν, ἀλλὰ πάντα ἀορίστως καὶ ὡς ἐν ὀνειρῷ. Δὲν εἶναι χρεῖα νὰ σας εἶπω πῶς μοὶ ἠράπη προτοῦ νὰ μάθω τὴν ἱστορίαν του. . .

— Διατὶ δὲν εἶναι χρεῖα; ἠρώτησεν ὁ Μῶνξ.

— Διότι πάντα αὐτάς τὰς λεπτομερείας τὰς εἰξεύρετε κάλλιον ἐμοῦ.

— 'Εγώ ;

— Είναι άνωφελείς αὶ ἀρήσεις, ἀπεκρίνατο ὁ κ. Μπράουνλω. Θά σας δείξω ὅτι καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα ἀκόμη εἰξεύρω.

— Δὲν ἔχετε κάμμιν ἀπόδειξιν νὰ προσγάγητε ἐναντίον μου, ἐτραύλισεν ὁ Μώνξ. Σᾶς προκαλῶ νὰ προσαγάγητε, ἂν δύνασθε.

— Θὰ ἴδωμεν, ἀπεκρίνατο ὁ πρεσβύτερος, προσηλώσας ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα ἐταστικόν. Ἄπωλεσα τὸ παιδίον αὐτὸ, καὶ πᾶσαι αἱ προσπάθειαι μου πρὸς ἀνεύρεσίν του ἀπέβησαν ἀνωφελείς ἀποθανούσης τῆς μητρός σας, εἰξευρα ὅτι ὁ μόνος δυνάμενος νὰ διαφωτίσῃ τὸ μυστήριον τοῦτο εἴσθε ὑμεῖς. Ἐμαθον ὅτι εἴχετε ἀναχωρήσει εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίας κτήματά σας, καὶ ἡ ἀναχώρησίς σας, — εἶναι ἀνάγκη νὰ το εἶπω ; — σκοπὸν εἶχε τὴν ἀποφυγὴν δυσχρέστων καταδιώξεων ἕκαμα αὐτὸ τὸ ταξείδιον, ἀλλ' εἴχετε ἀπέλθει τῶν Ἰνδιῶν πρὸ τινων μηνῶν καὶ ὑποτίθετο ὅτι ἐπιστρέψατε εἰς Λονδίνον ἄλλ' οὐδεὶς εἰξευρε τὴν διεύθυνσίν σας. Ἐπανήλθον εἰς Ἀγγλίαν οἱ ἀνταποκριταί σας ἠγνόουν ποῦ διαμείνετε μοι εἶπον, ὅτι δὲν εἴχετε μόνιμον κατοικίαν, ὅτι ἐνίοτε ἐμένετε ὀλίγας ἡμέρας καὶ ἐνίοτε ἐξηρανίζεσθε ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐσυχνάζετε εἰς τὰ αὐτὰ καταγῶγια καὶ μετὰ τῶν αὐτῶν συντρόφων, τῶν ἀτίμων συντρόφων, οὓς ἐγνωρίσατε κατὰ τὴν πολυτάραχον νεότητά σας. Ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰργάσθη δραστηρίως, ὅπως σᾶς ἀνεύρω, ἀλλὰ μόλις πρὸ δύο ὥρων κατώρθωσα τοῦτο.

— Καὶ τώρα μὲ βλέπετε ἐνώπιόν σας, εἶπεν ὁ Μώνξ ἐγερθεὶς μετ' ἤθους εὐσαθοῦς, ἔ, ἐπειτα; Πλαστογραφία καὶ δόλος εἶναι λέξεις μεγάλαι, τὰς δικαιολογεῖτε ὅμως διὰ δὲν εἰξεύρω τίνας ὁμοιότητος ἐνὸς μάγια τοῦ δρόμου μὲ μίαν ζωγραφία καὶ λέγετε ὅτι αὐτὸς εἶναι ἀδελφός μου ἄλλὰ δὲν εἰξεύρετε οὐδὲ ἂν ἐγεννήθη παιδίον ἐκ τῆς ἐνώσεως ἐκείνης.

— Δὲν τὸ εἰξευρα, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, ἐγερθεὶς καὶ αὐτός; τὸ ἔμαθα ὅμως πρὸ δεκαπέντε μόλις ἡμερῶν. Ἔχετε ἓνα ἀδελφὸν καὶ τὸ εἰξεύρετε καὶ ἐτι πλέον, τὸν γνωρίζετε. Ἐπῆρχε μία διαθήκη ἡ μήτηρ σας τὴν ἐξηράνισε, καὶ σᾶς ἐνεπιστεύθη ἠθήσκουσα τὸ μυστικόν. Ἐν τῇ διαθήκῃ ἐκείνῃ ἐγένετο μνεῖα παιδίου τινός, καρποῦ προφανῶς τῶν σχέσεων ἐκείνων τὸ παιδίον τὸ συνητήσατε, ἡ δὲ μετὰ τοῦ πατρὸς του ὁμοιότης διήγειρε τὰς ὑπονοίας σας. Μετέβητε εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του ὑπῆρχον ἀποδείξεις — ἀποδείξεις ἐπὶ πολὺν χρόνον κεκρυμμένα, — περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς μεθ' ὑμῶν συγγενείας του τὰς ἀποδείξεις ἐκείνας ἐξηρανίσατε, καὶ εἶπετε περὶ αὐτῶν τὰ ἐξῆς εἰς τὸν ἄτιμον συνένοχόν σας, τὸν Ἑβραῖον. « Αἱ μόναι ἀποδείξεις περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ

παιδίου εὑρίσκονται εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἡ γορῆ στρίγγλα εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μητέρα τὰ ἔδωκε, σπίζει: τώρα εἰς τὸν τάφον. »

— Γιὰ ἀνάξιε, δόλιε, ἀνανδρε, σὺ ὁ βουλευόμενος ἐντὸς ζοφερῶν καταγωγῶν μετὰ κλεπτῶν καὶ φονέων! σὺ, τοῦ ὁποίου αἱ ἄτιμοι μηχανορραφίαι ἐπήνεγκον τὸν βίαιον θάνατον γυναικὸς χιλιάκις καλλιτέρας σου! σὺ, ὅστις ἀπὸ βρεφικῆς κοιτίδος ἐπέφερες θλίψιν καὶ ἀπελπισίαν εἰς τὸν πατέρα σου σὺ ὅστις ἐπὶ τοῦ προσώπου σου, ἀληθοῦς κατόπτρου τῆς ψυχῆς σου, φέρεις τὰ σημεῖα ἐπαισχύντων ἀσθενειῶν, προϊόντων χαμερπῶν παθῶν καὶ ἐργίων. . . Ἐδουάρδε Λήφορντ τολμᾷς ἀκόμη νάντιταγθῆς εἰς ἐμέ;

— Ὅχι, ὄχι, ὄχι! ἀπεκρίνατο ὁ ἀνανδρος ἐκεῖνος, καταβληθεὶς ἐκ τοιαύτης προσβολῆς.

— Δὲν ὑπάρχει λέξις, ἀνερώνησεν ὁ πρεσβύτερος, λέξις, τὴν ὁποίαν νὰ μὴ εἰξεύρω. Αἱ σκιαὶ ἐκείναι τὰς ὁποίας εἶδες ἐπὶ τοῦ τοίχου, περισυνήγγον τὰ μυστικά σου καὶ μοι τὰ ἱμαρτήρησαν. Ἡ θεὰ τοῦ καταδικωμένου ἐκείνου παιδίου συνεκίνησε καὶ αὐτὴν τὴν κακίαν, καὶ ἐνέβαλεν αὐτῇ τὸ θάρρος ἂν μὴ καὶ τὰ προσόντα τῆς ἀρετῆς. Ἐπηκολούθησε δολοφονία, ἡς εἶσαι λόγος, ἂν μὴ καὶ ἔργω, συνεργός.

— Ὅχι, ὄχι, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μώνξ. Δὲν δὲν εἰξεύρω τίποτε περὶ αὐτοῦ. Ἰσα ἴσα ὑπήγαινα διὰ νὰ πληροφωρηθῶ ἀκριβῶς περὶ τοῦ πράγματος, ὅτε μὲ εὔρατε δὲν εἰξευρα τὴν αἰτίαν τοῦ κακουργήματος ὑπέθετα ὅτι ἦτο συνέπεια ἐριδος.

— Ἡ γυνὴ ἐκείνη ἐδολοφονήθη, διότι ἀνεκοίνωσε μέρος τῶν μυστικῶν σας, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω. Θέλετε τώρα νὰ μοι ἀνακοινώσητε ὅλα;

— Ναί.

— Θέλετε νὰ ἐπαναλάβητε αὐτὰ ἐνώπιον μαρτύρων, καὶ νὰ πιστοποιήσητε εὐλικρινῶς τὰ γεγονότα διὰ τῆς ὑπογραφῆς σας;

— Ὑπόσχομαι καὶ αὐτό.

— Θέλετε νὰ μείνετε ἐδῶ ἡσυχος μέχρις οὗ συνταχθῇ ἡ ἐκθεσίς αὐτὴ καὶ νὰ με συνοδεύσητε εἰς οἰονδήποτε τόπον ἠθελον κρίνῃ κατάλληλον διὰ νὰ ποιήσητε τὴν ὁμολογίαν;

— Ἐὰν ἐπιμένετε, παραδέχομαι καὶ τοῦτο, ἀπεκρίνατο ὁ Μώνξ.

— Ἀνάγκη νὰ πράξητε καὶ τι πλεῖστον, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω νὰ ποδώσητε εἰς τὸ ἄθωον παιδίον τὴν κληροδοτηθεῖσαν αὐτῷ περιουσίαν. Δὲν ἐλησημονήσατε τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης. Ἐκτελέσατε τὰναφερόμενα εἰς τὸν ἀδελφόν σας μέση, καὶ ὑπάγετε ἀκολουθῶν ὅπου ἀγαπάτε δὲν θὰ ἔχομεν πλέον ἀνάγκην νὰ σας ἐπανιδώμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. »

Ἐν ᾧ ὁ Μώνξ ἐβάδιζεν ἐν ἀγωνίᾳ ἐν τῷ δωματίῳ, ἀμφιρρέπων μεταξὺ φόβου καὶ μίσους, μεταξὺ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ πατρικοῦ φίλου καὶ τεχνασμάτων πρὸς ἀπόκρουσιν αὐτῶν, ἡ θύρα

ἠνοιχθῆ ἀποτόμως καὶ εἰσῆλθεν ὁ κ. Λόσμπερν, σφόδρα τεταραγμένος.

« Θὰ συλληφθῆ, ἀνεκράυγασε, θὰ συλληφθῆ ἀπόψε !

— Ὁ φονεὺς ; ἠρώτησεν ὁ κ. Μπράουνλω.

— Ναί, ναί, ἀπεκρίνατο ὁ ἰατρός. Εἶδαν τὸν σκύλον τοῦ πλανώμενον πλησίον μιᾶς σεσθρωμένης οἰκίας, καὶ χωρὶς κάμμιν ἀμφισβολίαν ὁ κύριός του ἐκρύβη ἐκεῖ ἢ θὰ ὑπάγη νὰ κρυβῆ τὴν νύκτα. Ἡ ἀστυνομία φρουρεῖ πανταχόθεν συνωμίλησα μετὰ τῶν ἐπιφορτισμένων νὰ τον συλλάβωσι, καὶ μοι εἶπον ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ, καὶ ὅτι προσκηρύχθη ἀμοιβὴ ἑκατὸν λιρῶν διὰ τὴν σύλληψίν του.

— Προσθέτω καὶ ἐγὼ ἄλλας πενήκοντα, καὶ θὰ ὑπάγω νὰ το διακηρύξω ὁ ἴδιος ἐπιτοπίως. Ποῦ εἶναι ὁ Μαυιολάν;

— Ὁ Ἑρρίκος ; μόλις εἶδεν ὅτι ὑμεῖς μετὰ τοῦ νέου ἐδῶ ἐπέβητε εἰς τὸ ἔχημα, ἵππευσεν ἀμέσως καὶ ἔτρεξε καὶ ἠνώθη μὲ τοὺς καταδιώκοντας τὸν φονέα.

— Ἀκούσατε τίποτε διὰ τὸν Ἑβραῖον;

— Δὲν εἶχε συλληφθῆ ἀκόμη, ἀλλ' ὅπου καὶ ἂν ἦνε θὰ συλληφθῆ.

— Ἀπερσίσσατε λοιπὸν ; ἠρώτησε ταπεινῆ τῇ φωνῇ ὁ κ. Μπράουνλω τὸν Μώνξ.

— Ναί, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος. Δὲν . . . δὲν θὰ με μαρτυρήσετε ;

— Ὅχι ἄλλὰ μείνατε ἐδῶ μέχρι τῆς ἐπανόδου μου. Ἡ ἀσφάλειά σας ἐξήρηται ἐκ τούτου. »

Ὁ κ. Μπράουνλω καὶ ὁ ἰατρός ἐξῆλθον καὶ ἐκλείδωσαν τὴν θύραν.

« Λοιπὸν ; τί κατωρθώσατε ; ἠρώτησε σιγῆ ὁ ἰατρός.

— Πλεῖστον ἀπ' ὅσα προσεδόκων. Ὅρισατε διὰ τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπαύριον τὴν συνέντευξιν. Πρέπει νὰ εὐρεθῶμεν ἐκεῖ πρὸ τινων ὥρων, ἀλλ' ἀνάγκη ἀναπαύσεως, πρὸ πάντων δὲ πρέπει νὰ ναπαυθῇ ἡ μὲς Ῥόζα, ἥτις ἴσως θὰ χρειασθῆ τότε πλεῖστον θάρρος, παρ' ὅσον δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τώρα. Ἀλλὰ τὸ αἶμα βράζει εἰς τὰς φλέβας μου, διότι συλλογίζομαι ὅτι πρέπει νὰ ἐκδικήσωμεν τὴν δυστυχῆ δολοφονηθεῖσαν. Ποῖον διεύθυνσιν ἔλαβον ;

— Ὑπάγετε κατ' εὐθείαν εἰς τὸ ἀστυνομικὸν γραφεῖον καὶ θὰ φθάσητε ἐν καιρῷ. Ἐγὼ μένω ἐδῶ. »

Οἱ γέροντες φίλοι ἀπαχωρίσθησαν, σφόδρα τεταραγμένοι ἀμφοτέρω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΘ'

Καταδιώξαις καὶ δραπέτευσις.

Πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ῥόδερχαϊδ (Rotherhithe) παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ταμέσως, ὑπάρχουσι ἐτι καὶ νῦν πολλὰί ἐλαειναὶ καὶ ἐτοιμάρροποι οἰκίαι, ἀποτελοῦσαι τὴν βδελυρωτάτην συνοικίαν τῆς πόλεως, συνοικίαν ἄγνω-

στον εἰς τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων τοῦ Λονδίνου. Ἐκεῖ κατοικοῦσι τὰποδράσματα τῆς κοινωνίας τῆς πρωτεύουσας, οἱ χυδαῖοτάτοι καὶ ἐνδεέστατοι τῶν παροχθίων κατοίκων. Ὁ διαβάτης μετὰ κόπου ὀδεύει ἐν ταῖς σκολιαῖς καὶ στεναῖς αὐταῖς ὁδοῖς, ἐνθα εὑρίσκονται πωλητήρια τροφίμων καὶ ἐνδυμάτων, βυπαρῶν καὶ ἀηδεσμάτων.

Ἐν μιᾷ τῶν σαθρῶν οἰκιῶν ἐκεῖνων, ἡς τὰ παράθυρα ἦσαν τέτοιχισμένα, τὸ δὲ ὕψισθεν μέρος περιεκλείετο ὑπὸ πλατείας τάρρου, ἦσαν συνηγμένοι τρεῖς ἄνθρωποι, ὧν ἡ φυσιογνωμία ἐμαρτύρει ὅτι κατετρώγοντο ὑπὸ μεγάλης ἀμηχανίας καὶ φόβου σπουδαιωτάτων κινδύνων. Ἦσαν δ' οὗτοι ὁ Γωβίας Κράκιτ, ὁ κύρ Τσίτλιγκ, καὶ τις κλέπτης, πενήκοντοῦτος τοῦλάχιστον τὴν ἡλικίαν, οὗ τὸ πρόσωπον ἔφερε πλατεῖαν οὐλήν, ἣν ἔλαβεν εἰς τινα συμπλοκῆν, ἡ δὲ βίς ἦν ἄμορφος καὶ τετραυματισμένη, ἴσως ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας οὗτος ἦτο παλαιὸς κακούργος, δραπέτης μὴ ἀποτίσας τὴν ποινὴν τῆς ἐξορίας, καὶ ἐκαλεῖτο Κἀγξ.

« Ποῦ θὰ ἦρουν εὐχαριστημένοι, βλάμη, εἶπεν ὁ Γωβίας πρὸς τὸν Τσίτλιγκ, ὅταν τὰ πρυνήσατε ἀπὸ τὰ παλῆά σας ἡμέρεια, γιατί σᾶς ἐταίτωσαν, νὰ εὑρίσκατε κἀνὲν ἄλλο μέρος, ἀντὶ νὰ μας ὀρίσετε ἐδῶ.

— Βέβαια, τί σε ἐπαρκίνησε νὰ διαλέξῃς αὐτὸ τὸ σπιτί, ὄρνιο ; προσέθηκεν ὁ Κἀγξ.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ καλῶς ὄρισες ; Περίμενα νὰ με δεχθῆτε καλλίτερα, ἀπεκρίνατο ὁ Τσίτλιγκ σύννοος.

— Νὰ σου εἶπῶ, παλληκάρι μου, εἶπεν ὁ Γωβίας ὅταν κἀνεὶς λαμβάνῃ τὸν κόπο νὰ ζῆ ἔτσι μοναχικῶς, καθὼς ἐμὲ, εἰς μέρος ποῦ κἀνεὶς δὲν πατεῖ τὸ πόδι του, δὲν τοῦ κλοσφαίνεται ὅταν ἔχη τὴν τιμὴν νὰ δεχθῆ τὴν ἐπίσκεψιν ἐνὸς ὑποκειμένου καθὼς ἡ εὐγένειά σας, ἂν καὶ μετὰ μεγάλην μου εὐχαρίστησιν ἐπαίξασαμεν ἄλλοτε μαζὶ χαρτίαι.

— Καὶ μάλιστα, προσέθηκεν ὁ Κἀγξ, ὅταν αὐτὸς ὁποῦ ζῆ τόσῳ ἐρημικῶς, ἔχει μαζὶ του ἓνα κύριον, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν ἡρηγορότερα παρὰ ὅτι τὸν ἐπερίμεναν, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει μεγάλην ὄρεξιν νὰ ἐπισκερθῆ τὰ δικαστήρια. »

Ἐμισολάβησαν στιγμῆς τινες σιωπῆς, μεθ' ἧς ὁ Γωβίας Κράκιτ σκεφθεὶς ὅτι δὲν ἦτο κατάλληλος ἡ ὄρα νὰ ἐξακολουθήσῃ κατὰ τὸν αὐτὸν εὐτράπελον τρόπον τὴν συνομιλίαν, ἠρώτησεν ἀποτόμως τὸν Τσίτλιγκ πότε συνέλθον τὸν Φέιγγιν.

« Σήμερον τὸ δειλινὸν εἰς τὰς δύο ὁ Τσάρλυ καὶ ἐγὼ κατωρθώσαμε νὰ το ξεσκουλάρομε κ' ἐξερύγασαμε ἀπὸ τὸν καπνοδόχον ὁ Μπόλτερ πάλιν ἐχώθη ἀπὸ κάτω ἀπὸ μία κάσσα ἄλλὰ τὰ πόδια του ἐβγαίνον ἐξω καὶ τὸν κατάλαβον ἀ-

μέσως, και τὸν τσουβάλιασαν κι' αὐτὸν μαζί με τὸν Ἑβραίου.

— Καὶ ἡ Μπέττυ;

— Ἡ Μπέττυ ἐπῆγε νὰ ἰδῆ τὴν σκοτωμένην καὶ ὅταν ἐβγήκεν ἔβαλε ταῖς φωναὶς καὶ ἐκτύπησε τὸ κεφάλι της εἰς τὸν τοῖχο, ὥστε τῆς ἐφόρεσαν τὸν ζουρλομανδύα καὶ τὴν ἔχουν τώρα μέσα εἰς ἓνα φρενοκομεῖον.

— Τί ἀπέγινεν ὁ μικρὸς Τσάρλυ Μπέιτς; ἠρώτησεν ὁ Κάγξ.

— Κᾶπου ἴδω κοντὰ θὰ τριγυρίζη, ὅσο ποῦ νὰ σουρουπώσῃ, καὶ θὰ ἔλθῃ ἡ γρήγορα, ἀπεκρίνατο ὁ Τσίτλιγκ. Δὲν ἔχει νὰ πάγῃ πουθενὰ ἄλλου, γιατί εἰς τοὺς Τρεῖς Χωλοὺς ἐπικασαν ὅλους ὁσους ἤσαν εἶναι δόκανο. Εἶδα φανάρια' εἰς τὸν μπεσακτᾶ' τὰ εἶδα με τὰ μάτια μου.

— Αὐτὸ εἶναι διαβολικὴ συνέργεια, παρετήρησεν ὁ Γωβίας δάκνων τὰ χεῖλη' δὲν θὰ γλυτώσῃ βουθούνη αὐτὴν τὴν φορὰ.

— Τὸ κακουργοδικεῖον συνεδριάζει τώρα, εἶπεν ὁ Κάγξ' καὶ ἂν ὁ Μπόλτερ μαρτυρήσῃ ἐναντίον τοῦ Ἑβραίου, καθὼς φαίνεται βέβαιον, θὰ κηρυχθῆ καὶ ὁ Ἑβραῖος συνεργὸς καὶ τὴν παρασκευὴν θὰ τον ἰδοῦμε νὰ χορεύῃ 'ς τὸ σχοινί!

— Νᾶκουγες πῶς οὐρλιάζε ἀπὸ πίσω του τᾶσκέρι! ἐξηκολούθησεν ὁ Τσίτλιγκ. Οἱ κλητῆρες ἔβαλαν ὅλα τους τὰ δυνατὰ γιὰ νὰ ἐμποδίσουν μὴ τὸν κομματιάσῃ. Μιά φορὰ μάλιστα τὸν ἐρριζαν κάτω, ἀλλὰ τὸν περιτριγύρισαν οἱ κλητῆρες καὶ ἔτσι τὸν ἐγλύτωσαν. Ἦταν γιομάτος λάσπαις καὶ αἷματα, καὶ ἂν τον ἐβλέπατε πῶς ἐκύτταζε με φόβου τοὺς ἀνθρώπους καὶ πῶς ἐτσάκωνε τοὺς κλητῆρας, ἴσᾶν νὰ ἦσαν οἱ καλλίτεροί του φίλοι! Μοῦ φαίνεται ἴσᾶν νὰ τον βλέπω ἐμπρός μου, καὶ τὸ ἀσκέρι ἴσᾶν λυσσασμένο νὰ τρέχῃ ἀπὸ πίσω του, καὶ τῆς γυναῖκες νὰ φωνάζουν!»

Ὁ Τσίτλιγκ εἰσήγαγε, φρίττων ἐπὶ τῆ ἀναμνήσει τοῦ φόβου ἐκείνου θεάματος, ἐπὶ τινὰ λεπτὰ δ' ἐπεκράτησεν ἄκρα σιγῇ' ἀλλὰ ταύτην διέκοψε παράδοξος κρότος ἀκουσθεὶς εἰς τὴν κλίμακα, μεθ' ἧς εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ὁ κύων τοῦ Σάικς.

Ἐντρομοὶ ἔτρεξαν εἰς τὸ παράθυρον, κατέβησαν τὴν κλίμακα, παρετήρησαν εἰς τὴν ὁδόν. Ὁ κύων εἰσεχώρησεν εἰς τὴν οἰκίαν διὰ τινος ὀπῆς' ὁ δὲ κύριός του οὐδαμῶς ἐφαίνετο.

«Τί θὰ εἶπῃ αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Γωβίας, ὅτε ἐπανῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον' δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔλθῃ οὐδεὶς ἐδῶ. . . ἐλπίζω πῶς δὲν θὰ ἔλθῃ.

— Ἄν θὰ ἤρχετο, θὰ ἤρχετο μετὰ τὸ σκύλο, εἶπεν ὁ Κάγξ, κύψας καὶ παρατηρήσας τὸ ζῶον. Δόστε του ὀλίγο νερὸ, ἔτρεξε μεγάλον δρόμον καὶ εἶναι πολλὸ κουρασμένο.—Κύτταξε ἐκεῖ! δὲν ἄφηκε σταλιά, προσέβηκεν ὁ Κάγξ, ἀφ' οὗ πρὸς στιγμὴν παρετήρησε σιωπηλῶς τὸν κύων. Εἶναι

1. Κατασκόπους.

καταλασπωμένος, καὶ κουτσαίνει ὀλίγον' ἀπὸ τὸν δρόμον φαίνεται τὸν πολύν.

— Ἄλλ' ἀπὸ ποῦ νὰ ἔρχεται; ἀνεφώνησεν ὁ Γωβίας' φαίνεται θὰ ὑπῆγεν ἄλλου καὶ ἐπειδὴ θὰ ἔβλεπεν ὄλα ξένα πρόσωπα, θὰ τῷ στρίψε γιὰ ἴδω ποῦ εἶχε ἔλθει καὶ ἄλλοτε. Ἀλλὰ ποῦ νὰ φησε τὸν ἀφεντικό του καὶ ἦλθε μονάχος;

— Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔπαθε τίποτε αὐτός, εἶπεν ὁ Κάγξ, μὴ τολμῶν ὡς καὶ οἱ ἄλλοι νὰ ὀνομάσῃ τὸν φονέα. Ἀλλοιῶς ὁ σκύλος θὰ ἐγύρευε νὰ μας ὀδηγήσῃ εἰς τὸ πτώμα του. Ἐγὼ πιστεύω πῶς θὰ ἤρεε τρόπο νὰ το στρίψῃ ἀπὸ τὸν τόπο αὐτὸ καὶ πῶς θὰ ἄφησε μάρμαρο τὸν σκύλο' διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς φαίνεται ἡσυχος.»

Ἡ εἰκασία αὕτη ἐφαίνετο πιθανὴ καὶ πάντες τὴν παρεδέχθησαν. Ἐπελθόντος τοῦ σκότους ἐκλείσαν τὰ φύλλα τῶν παραθύρων καὶ ἀνῆψαν φῶς. Περιδεεῖς καὶ ἀνήσυχοι ἕνεκα τῶν ἀρτίως συμβάντων, ἔτρεμον ὅτε ἤκουον κρότον τινά, καὶ μόλις ἐτόλμων νὰ ψιθυρίσωσιν ὀλίγας λέξεις, ὥστε βλέπων τις αὐτοὺς εἰς τοιαύτην κατάστασιν θὰ ἐνόμιζεν ὅτι τὸ πτώμα τῆς δολοφονηθείσης ἔκειτο εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον. Αἴρνης ἐκρούσθη βιαίως ἡ θύρα τῆς οἰκίας' ὁ Κράκιτ ἐκύτταζεν ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ ὠχρίασεν. Ὁ τρόμος του δὲ καὶ μόνος ἐμαρτύρει ἐπαρκῶς τίς ἦτο ὁ κρούσας. Συσκερθέντες ἀπεφάσισαν νὰ τῷ ἀνοίξωσι. Κατέβη λοιπὸν ὁ Κράκιτ καὶ μετὰ μικρὸν ἐπανῆλθε μετ' ἀνδρός, ὁμοιάζοντος μᾶλλον τῷ φάσματι τοῦ φονέως. Εἶχε τὸν πώγωνα ἀξέριστον, τὰς παρεῖας κοίλας καὶ πελιδνάς, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμισθῆστους. Λαθῶν ἐν κάθισμα ἔφερρεν αὐτὸ ἐγγύτατα τοῦ τοίχου καὶ ἐκάθησεν.

Οὐδὲ λέξιν ἀντήλλαξε μετὰ τῶν ἄλλων' ἐκύτταζεν αὐτοὺς ἐν σιγῇ, ἐκείνοι δ' ἐταπεινοῦν τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὅτε τὰ βλέμματά των ἠτένιζον τὸ βλοσυρὸν τοῦ φονέως βλέμμα. Καὶ ὅτε διὰ φωνῆς βραγχυῆς καὶ ὑποκώφου διέκοψε τὴν σιγὴν, οἱ πάντες ἐροίγησαν' διότι οὐδέποτε εἶχον ἀκούσει παρομοίαν φωνήν.

«Πῶς εὐρίσκειται αὐτός ὁ σκύλος ἐδῶ; ἀνεφώνησε.

— Μόνος, πρὸ τριῶν ὥρων.

— Ἡ ἐσπερινὴ ἐφημερὶς λέγει πῶς ἐπικασαν τὸν Φέιγγιν' ἀλήθεια εἶναι ἡ ψεύματα;

— Ἀληθέστατον.»

Νέα σιγὴ ἐπηκολούθησε.

«Νὰ σας πάρῃ ὁ διάβολος ὅλους! εἶπεν ὁ Σάικς, φέρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου. Δὲν ἔχετε τίποτε νὰ μου εἰπῆτε;»

Ἐκείνοι παρετήρησαν ἀλλήλους μετ' ἀμηχανίας, ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίνατο.

«Σὺ ποῦ εἶσαι ἐδῶ ὁ νοικοκύρης, εἶπεν ὁ Σάικς τῷ Κράκιτ, ἔχεις σκοπὸν νὰ με παραδώσῃς, ἢ θὰ με κρύψῃς ὡς νὰ περάσῃ αὐτὴ ἡ μπόρα;

— Ἦμπορεῖτε νὰ μένετε ἐδῶ ἂν νομίζετε πῶς εἶσθε ἀσφαλῆς,» ἀπεκρίνατο ὁ Κράκιτ, ἀφ' οὗ ἐδίστασεν ἐπὶ μικρὸν.

Ὁ Σάικς στρέψας τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο, ἢ μᾶλλον ἀποπειραθεὶς νὰ στρέψῃ αὐτὴν καὶ μὴ κατορθώσας τοῦτο, ἠρώτησε' «Τὸ σῶμα. . . τὸ. . . τὸ ἔθαψαν;»

Ἐκείνοι ἀνένευσαν.

«Διατί νὰ μὴ το θάψουν; ἀνεφώνησεν ὁ φονεὺς, ἰδὼν καὶ ἄλλιν ὀπισθέν του. Διατί νὰ το φυλάττουν; . . . Ποῖος κτυπᾷ ἔτσι!»

Ὁ Κράκιτ ἐξῆλθε ποιήσας νεῦμα καθησυχαστικὸν καὶ ἐπανῆλθεν ἀμέσως, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Τσάρλυ Μπέιτς. Ὁ Σάικς ἐκάθητο ἀπέναντι τῆς θύρας, ὥστε πρῶτον αὐτὸν εἶδεν ὁ νεοελθὼν.

«Τὸ μπου! ἀνεφώνησεν ὁ Τσάρλυ, ὀπισθοδρομήσας μετὰ φρίκης' διατί δὲν μοῦ τὸ εἶπες αὐτὸ ἀπὸ κάτω;»

Ὁ Σάικς ἰδὼν ὅτι οἱ τρεῖς ἄλλοι ἴσταντο περιφοβοὶ καὶ ὡς ἀπολελιθωμένοι, προσεπάθησε νὰ ἐξευμενίσῃ τὸν παιδα. Ἐπεινε λοιπὸν αὐτῷ τὴν χεῖρα μετὰ προσηνείας.

«Ἀφῆτέ με νὰ ὑπάγω εἰς ἄλλην κάμερα! εἶπεν ὁ Τσάρλυ.

— Ἐ! Τσάρλυ! εἶπεν ὁ Σάικς πλησιάσας αὐτόν' δὲν. . . δὲν με ἀνεγνώρισες;

— Μὴ προχωρῆς; ἀπεκρίνατο ὁ παῖς, ἰδὼν μετὰ φρίκης τὸν δολοφόνον' μὴ προχωρῆς, σκυλί, φονεῖ!»

Ὁ Σάικς ἔστη καὶ τὰ βλέμματά των διεσαυρώθησαν' ἀλλ' ὁ φονεὺς ἐταπεινώσεν ἀμέσως τοὺς ὀφθαλμοὺς.

«Νὰ ἦσθε μάρτυρες καὶ οἱ τρεῖς, ἀνεκράυγασεν ὁ Τσάρλυ κινῶν τὸν γρόνον καὶ βαθμηδὸν ἐξαπτόμενος πλειότερον, νὰ ἦσθε μάρτυρες καὶ οἱ τρεῖς. . . πῶς δὲν τὸν φοβᾶμαι. . . Ἄν ἔλθουν νὰ τον γυρέψουν ἐδῶ. . . θὰ τον μαρτυρήσω. Προσεῖζατε εἰς αὐτὰ ποῦ λέγω' ἢμπορεῖ νὰ με σκοτώσῃ, ἂν θέλῃ, ἢ ἂν τοῦ βαστᾷ. Ἄλλ' ἂν εὐρίσκωμαι ἐδῶ, ὅταν ἔλθῃ ἡ ἀστυνομία, θὰ τον παραδώσω! . . . Ἢ θὰ τον παραδώσω, καὶ ἂν ἀκόμη πρόκειται νὰ τον ψήσουν ψητόν. . . Βοήθεια! φρονιάδες! Ἄν ἔχῃ κανεὶς ἀπὸ σας τοὺς τρεῖς καρδιὰ ἢ φρονιάξῃ μαζί μου. Φρονιάδες! Βοήθεια! Πιάστε τον!»

Καὶ ὁ Τσάρλυ μόνος αὐτὸς ἐπέπεσε κατὰ τοῦ βωμάλιου Σάικς τσοσῦτον ἀπροόπτως καὶ μετὰ τσοσῦτης ἄρμης, ὥστε ἐρριψεν αὐτόν χυμῆ. Οἱ τρεῖς θεαταὶ ἔστησαν ὡς ἐμβρόντητοι καὶ δὲν παρενέβησαν εἰς τὴν πάλην. Ὁ Τσάρλυ καὶ ὁ Σάικς ἐκυλίθησαν κατὰ γῆς' ὁ παῖς ἀδικροδὼν διὰ τὰ κτυπήματα ἔτινα παρὰ τοῦ κακούργου ἐλάμβανεν, ἐκράτει στερεῶς τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ καὶ προσεπάθει νὰ τον ἀρπάξῃ ἀπὸ τὸν λαϊμόν, μὴ παυόμενος ἐν τῷ μεταξύ νὰ κραυγάζῃ διὰ πάσης τῆς δυνάμεως τῶν πνευμένων του ἐπικαλούμενος βοήθειαν.

Ἡ πάλη ὅμως ἦτο λίαν ἄνισος καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραταθῇ ἐπὶ πολὺ. Ὁ Σάικς κατέβαλεν ἐντὸς ὀλίγου τὸ παιδίον καὶ ἦν ἔτοιμος νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ δι' ἐνὸς λακτίσματος, ἀλλὰ παρεμβὰς ὁ Κράκιτ, τὸν ἔσυρεν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ ἔδειξεν αὐτῷ ἔντρομος τὸ παράθυρον. Ἐκείθεν ἐφαίνοντο φῶτα δάδων ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἤκούοντο συγκεχυμένη βοή, κρότος βημάτων σπυδόντων ἀνθρώπων καὶ κραυγαὶ ἀσυνάρτητοι. Μεταξὺ δὲ τοῦ πλήθους ὑπῆρχε προφανῶς καὶ τις ἰππεὺς, διότι ἤκούετο ἀντηχῶν ὁ κρότος τῶν πετάλων τοῦ ἵππου ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου. Τὸ φῶς τῶν δάδων ἐπηύξησε, τὸ πλήθος ἐπλησίασεν, ἐκρούσαν θορυβωδῶς καὶ ἐπανειλημμένως τὴν θύραν, καὶ τὸ πλήθος ὄλον ἔβαλε κραυγὴν, ἱκανὴν καὶ τὸν γενναϊότατον νὰ τρομάξῃ.

«Βοήθεια! ὠρίετο ὁ παῖς. Ἐδῶ εἶναι! ἐδῶ! σπάστε τὴν πόρτα!

— Ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, ἀνοίξατε! ἐκράυγαζον ἐξῶθεν. Ὁ δὲ θόρυβος καὶ ἡ ταραχὴ ἐπετείνοντο.

— Σπάστε τὴν πόρτα! ἐκράυγαζεν ὁ Τσάρλυ. Δὲν θ' ἀνοίξουν' τρέξατε κατ' εὐθείαν εἰς τὴν κάμεραν ὅπου εἶναι τὸ φῶς. Σπάστε τὴν πόρτα!»

Τὸ πλήθος ὑπήκουσε προφανῶς εἰς τὴν παρακείμενισιν καὶ κτυπήματα ἰσχυρὰ ἐκλόνησαν τὴν θύραν καὶ τὰ παράθυρα. Ὁ Σάικς διέταξε καὶ τῷ ἦνοιξαν τὴν θύραν ἐνὸς δωματίου, εἰς ὃ εὐκόλως κατέκλεισε τὸν Τσάρλυ, καίπερ μανιωδῶς ἀνθιστάμενον.

«Εἶναι ἡ ἐξώπορτα καλὰ κλεισμένη; ἠρώτησεν ἀκολούθως.

— Εἶναι διπλᾶ μανδαλωμένη.

— Τὰ φύλλα της εἶναι στερεὰ;

— Καὶ τὰ φύλλα της καὶ τὰ παραθυροφύλλα.»

Τότε ὁ Σάικς ἦνοιξε τὸ παράθυρον, προέκυψεν ὀλίγον τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκράυγασε μετὰ λύσεως.

«Σκασμὸς νὰ σας κόψῃ! Τὸν κόρακα νὰ βγάλετε, δὲν με πιάνετε ἐμένα!»

Ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ ὁ θόρυβος καὶ ἡ ταραχὴ, ἣν διήγειρεν ἡ θρασεία πρόσκλησις τοῦ φονέως. Πολλοὶ ἐκράυγαζον ὅτι πρέπει νὰ πυροποληθῇ ἡ οἰκία' ἄλλοι παρότρυναν τοὺς ἀστυνομικοὺς ὑπαλλήλους νὰ πυροβολήσωσι κατὰ τοῦ κακούργου. Ἄλλ' οὐδεὶς ὑπερέβηκε τὸν ἐφιππον κύριον, ὅστις ἀφιπεύσας καὶ διασχίσας τὸ πλήθος ἐφῆσσε μέχρι τοῦ παραθύρου, καὶ ἐκράυγασε βροντοφώνως.

«Εἰκοσι λίρας εἰς ὅποιον φέρῃ μίαν σκάλαν!»

Οἱ πλησίον αὐτοῦ εὐρισκόμενοι ἐπανέλαθον τὴν κραυγὴν, καὶ πλείστοι ἔτρεξαν πρὸς ἀναζήτησιν ἄλλοι κλιμάκων, ἄλλοι σφυρῶν, καὶ τὸ πλήθος ἐκυμάνετο ὡς σαλευσμένη θάλασσα.

«Ὅταν ἦλθῃ ἦταν παλίσροικα, εἶπεν ὁ δολοφόνος' δόστε μου ἓνα σκονί, ἓνα μακρὸν σκονί!»

είναι όλοι από τὸ ἄμφοτερόν μέρους ὅτι ἄμφοτεροῦ νὰ καταβῶ κρυφὰ εἰς τὸν χάνδακα καὶ νὰ γλυτώσω ἀπὸ κεῖ. . . Ἐνα σκοινὶ γρήγορα ἠάμψεως ἕκαμα ἄλλα τρία φονικά, καὶ τὸν ἐαυτόν μου ἔς τὰ ὕστερα.»

Ἄλλ' ὁ τρόμος εἶχε παραλύσει τὰ μέλη τῶν ἄλλων τριῶν, οἵτινες ἠρέσθησαν νὰ δεῖξωσι μόνον τὸ μέρος ἐνθα ἠδύνατο νὰ εὕρη σκοινία. Ἐκλέξας δὲ ὁ κακοῦργος τὸ μακρότερον καὶ στερεώτερον, ἔτραξεν ἵνα ἀνέλθῃ εἰς τὴν στέγην. Πάντα τὰ πρὸς τὸ ὅπισθεν τῆς οἰκίας μέρος παράθυρα ἦσαν πρὸ πολλοῦ τετειχισμένα, ἐκτὸς μικροῦ τινος φεγγίτου ἐν τῷ δωματίῳ, ἐν ᾧ ἐνεκάθειρξε τὸν Τσάρλυ. Ἄλλ' ἐκεῖθεν ὁ παῖς δὲν ἐπαύσατο παρατρύνων τοὺς ἕξω νὰ προσέχωσιν ἀπὸ τὸ ὅπισθεν μέρος, ὥστε ὅτε ὁ δολοφόνος ἐπεφάνη ἐπὶ τῆς στέγης, μεγάλα φωναὶ ἀνήγγειλαν τὴν παρουσίαν του εἰς τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος καὶ τὸ πλῆθος ἤρξατο συρρέον ἐκεῖ.

Ὁ κακοῦργος προέκυψεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς στέγης, ἀλλ' εἶδεν ὅτι ἡ ἀμφοτεροῦ εἶχεν ἐπέλθει, καὶ ἡ τάφρος ἦτο ξηρὰ σχεδόν. Τὸ πλῆθος κατανοῶσαν τὸ σχέδιόν του καὶ τὸ ἀδύνατον τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, ἀνέπεμψε κραυγὴν θοιᾶμβου.

«Πεντήκοντα λίρας στεργίνας εἰς ἐκείνον ὁποῦ τὸν συλλαβὴ ζῶντα! ἀνεφώνησε τις προσδύτης. Περιμένω ἐδῶ νὰ ἔλθῃ νὰ μοι ζητήσῃ τὴν ἀμοιβὴν ὅστις τὸν συλλαβὴ!»

Αἱ κραυγαὶ τοῦ πλῆθους ἐπανελήθησαν ἰσχυρότεραι. Τότε ὅμως διεδόθη ὅτι ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἐθραύσθη, καὶ ὅτι ὁ πρῶτος ζητήσας κλίμακα εἰσώρμησεν ἐντός. Πάντες λοιπὸν ἔτρεξαν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὠθοῦντες καὶ ὠθούμενοι καὶ ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ταραχῆς, ἐλησμόνησαν τὸν δολοφόνον, περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφέβαλλεν ὅτι θὰ συλληφθῇ μὴ δυνάμενος νὰ διαφύγῃ.

Περιδεῆς ὁ Σάικς ἐκ τῶν μανιωδῶν κραυγῶν τοῦ πλῆθους, ἐκάθητο ἐπὶ τῆς στέγης ἀπελπισ. Ἰδὼν ὅμως ὅτι συνέρρεον πάντες πρὸς τὸ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας μέρος, ἠθέλησε νὰ ἐπωφεληθῇ τὴν εὐκαιρίαν, καὶ νὰ κατέλθῃ μέχρι τῆς τάφρου, ὁπόθεν διὰ τὴν γενικὴν ἀτάξιν καὶ σύγχυσιν ἠδύνατο ἴσως νὰ διαφύγῃ.

Κατανοήσας ὅτι ἐξεβίβασαν τὴν εἰσοδὸν ἔσπευσε νὰ προσδέσῃ στερεῶς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ σκοινίου εἰς τινὰ κενόδοχον καὶ νὰ κατασκευάσῃ βρόχον εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Ἐν ᾧ δὲ εἶχεν εἰσαγάγῃ τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν βρόχον, ὅπως τὸν στηρίξῃ ὑπὸ τὰς μασχάλας του, ὁ γέρον κύριος, ὅστις εἶχε μείνει εἰς τὸ ὅπισθεν μέρος, ἰδὼν τὰς κινήσεις του, ἐκράυγασεν ὑποδεικνύων αὐτὸν εἰς τοὺς ἄλλους, Ὁ δολοφόνος φοβηθεὶς ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἀνέτεινε μετὰ φωνῆς τὰς χεῖρας καὶ ἐξέπεμψε κραυγὴν ἀπαισίαν.

«Τὰ μάτια τῆς πάλιν!» ἐκράυγασεν. Ἐκλο-

νήθη ὡς κεραυνόπληκτος, καὶ ἀπολέσας τὴν ἰσορροπίαν, ἔπεσεν ὁ βρόχος ἦν περὶ τὸν τράχηλόν του τὸ σκοινίον ἐτάθη ἐνεκα τοῦ βάρους του ὡς χορδὴ τῆς, μετὰ ταχύτητα δὲ βέλους ἐκρημνίσθη ὁ κακοῦργος εἰς ὕψους τριάκοντα πέντε ποδῶν. Ἐσπάραξεν ἐπὶ τινὰ δευτερόλεπτα, καὶ ἔμεινεν οὕτως ἀπηχοισμένος.

Ἡ παλαιὰ κενόδοχος ἐσείσθη ὀλίγον, ἀλλ' ἀντέσχε. Τὸ πτώμα τοῦ Σάικς ἐκρέματο τάλαντούμενον πρὸ τοῦ φεγγίτου τοῦ δωματίου, ἐν ᾧ ἦν ἐγκαθειρμένος ὁ Τσάρλυ, ὅστις ἀπομακρύνων διὰ τῆς χειρὸς τὸ ἐπιπροσθὸν πτώμα ἐπεκαλεῖτο βοήθειαν καὶ παρεκάλει νὰ τον ἐλευθερώσωσι.

Κύων ἐφάνη τότε ἐπὶ τῆς στέγης καὶ περιέτρεχεν εἰς τὸ χεῖλος αὐτῆς, θρηνηδῶς ὑλακτῶν ὀρμήσας δὲ ἐπήδησεν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ πτώματος, ἀλλ' ὀλισθήσας ἔπεσεν ὕψις ἐπὶ τῆς τάφρου, ἡ δὲ κεφαλὴ του συγκρουσθεῖσα εἰς τινὰ λίθον συνετρίβη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ν'

Ἐν ᾧ ἀποκαλύπτεται πολλὰ σκοτεινὰ πράγματα, καὶ ἐν ᾧ ἀποφασίζεται γάμος, χωρὶς καὶ τὰ θίξωσι οἱ συμβαλλόμενοι τὸ ζήτημα τῆς προικὸς ἢ τῶν παραφύρων.

Δύο ἡμέρας μετὰ τὰ συμβάντα, ἅτινα ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ διηγήθημεν, ὁ Ὀλιβερ εὐρίσκειτο ἐν ὁδοιπορικῇ ἀμάξῃ, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσας εἰς τὴν γενέθλιον αὐτοῦ πόλιν. Μετ' αὐτοῦ ἦσαν ἐν τῇ αὐτῇ ἀμάξῃ ἡ κυρία Μαιουλῆ καὶ ἡ Ῥόζα, ἡ κυρία Μπέντγουν καὶ ὁ ἀγαθὸς ἰατρός. Ὁπισθεν ἤρχοντο ἐν ἑτέρᾳ ἀμάξῃ ὁ κ. Μπράουνλω μετ' ἑτέρου τινός, οὗ ἀπεσιώπησε τὸ ὄνομα.

Ὁ Ὀλιβερ ὑπὸ διαφόρων κατεχόμενος αἰσθημάτων εἰσῆγα, εἰσῆγων δὲ καὶ οἱ λοιποὶ, διότι εἶχον ἀνακοινωθῆ αὐτοῖς αἱ ὁμολογίαι τοῦ Μῶνξ καὶ ἐν ἀγωνίᾳ προσεδόκων τὴν διαφώτισιν πολλῶν σκοτεινῶν μυστηρίων. Αἱ κυρίαὶ ἠγνόουν τὰ κατὰ τὴν δολοφονίαν, καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα συμβάντα, ἐπίτηδες ἀποκρυβέντα αὐταῖς, ὅπως μὴ ταραχθῶσιν ὑπερμέτρως.

Ὅτε ἐπλησίον εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς στενάς αὐτῆς ὁδοῦς, δύσκαλον ἦτο νὰ κατασταλῇ ἡ παραφορὰ τοῦ παιδίου ἐπανεβίβασε τὸ φερετροπήγειον τοῦ Σάουρμπερρυ, ἀλλὰ μικρότερον καὶ οὐχὶ οἷον παρίστατο εἰς τὰς ἀναμνήσεις του ἐπανεβίβασε τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα, οἰκίας γνωστὰς αὐτῷ, καὶ ἀνεπέλει ἀσημάντους τινὰς περιπετείας τῶν παιδικῶν του χρόνων τὸ ἀμάξιον τοῦ κενόδοχου Γκαίμφριλντ, τὸ αὐτὸ πάντοτε, ἰσάμενον πρὸ τῆς θύρας καπηλείου τῶν πτωχοκομείων, τὴν φρικώδη ἐκείνην εἰρηκτὴν αὐτοῦ, μετὰ τὰ πρὸς τὸ μέρος τῆς ὁδοῦ στενὰ παράθυρά του ἐπὶ τῆς φλιᾶς δὲ τῆς θύρας αὐτοῦ, τὸν παλαιὸν θυρωρὸν, κάτισχον ὡς ἄλλοτε ἰδὼν τοῦτον ὁ Ὀλιβερ δὲν ἠδυνήθη

νὰ κατατελεῖν αἰσθημα τρόμου, ἀμέσως ὅμως ἐγέλασε διὰ τὴν ἀνοησίαν του, εἶτα ἔκλαυσε, καὶ πάλιν κατόπιν ἐγέλασε. Πολλὰ πρόσωπα ἀνεγνώρισε, καὶ τῷ ἐφάνετο ὡς ν' ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν τὴν προτεραίαν, καὶ ὡς νὰ ἦτο ὄνειρον ἢ δὴ ἡ εὐτυχία του.

Ἄλλ' ἡ εὐτυχία του δὲν ἦτο ὄνειρον ἔστησαν πρὸ τῆς πύλης τοῦ καλλίστου ξενοδοχείου, ὅπερ ἀπεθαύμαζεν ἄλλοτε ὁ Ὀλιβερ, ἐκλαμβάνων αὐτὸ ὡς μεγαλοπρεπὲς παλάτιον, ἀλλ' ὅπερ νῦν τῷ ἐφάνη ὡς ἐκπεσὸν τοῦ πάλαι μεγαλείου καὶ τῆς λαμπρότητος. Ὁ κ. Γκαίμφριλντ ὑπεδέξατο ἐκεῖ αὐτοὺς, καὶ ἔμαθε κατελθούσας τῆς ἀμάξης ἠσπάρσθη τὴν Ῥόζαν καὶ τὴν θεῖαν τῆς, ὡς νὰ ἦτο πάππος ὢλων. Φιλομειδῆς καὶ ἀξιάγαστος, οὐδ' ἄπαξ καὶ προέτεινε τὰ φάγη τὸ κεφάλι του, οὐδὲ ὅτε φιλονεικῶν μετὰ γέροντος τινος ἠνιόχου δυσχυρίζετο ὅτι κάλλιον αὐτοῦ εἶχε τὴν συντομωτέραν μέχρι Λονδίνου ὁδὸν, καίπερ ἄπαξ μόνον ὁδοιπορήσας εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, κοιμώμενος μάλιστα καθ' ὅλον τὸν δρόμον. Τὸ γεῦμα παρετέθη, καὶ τὰ πάντα ὡς διὰ γοητείας ἦσαν ἡτοιμασμένα πρὸς ὑποδοχὴν των.

Μετὰ τὸ γεῦμα ὅμως, ἐπεκράτησεν ἡ αὐτῆ σιωπὴ καὶ κατῆρεια, ἡ παρατηρούμενη καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁδοιπορίας. Ὁ κ. Μπράουνλω ἐγευματίσας χωριστὰ, οἱ δ' ἄλλοι δύο κύριοι ἔτρεχον τῆδε κλίσεις ἀνήσυχου καὶ συναμίλου πρὸς ἀλλήλους μυστικῶς. Ἡ κυρία Μαιουλῆ προσκληθεῖσα ἔξω, ἐπανῆλθε σφόδρα τεταραγμένη, φαίνεται μάλιστα καὶ ὅτι ἔκλαυσε. Πάντα ταῦτα ἀνησύχουν καὶ ἐξέπλησσαν λίαν τὸν Ὀλιβερ καὶ τὴν Ῥόζαν.

Τέλος περὶ τὴν ἐνάτην τῆς ἐσπέρας εἰσῆλθον ἀπροσδοκῆτως ὁ ἰατρός καὶ ὁ Γκαίμφριλντ, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ Μπράουνλω καὶ τινος ἄλλου, ἐν ἰδῶν ὁ Ὀλιβερ ἔμεινεν ἐκθαμβος, διότι τῷ εἶπον ὅτι εἶναι ἀδελφὸς του, ἀνεγνώρισε δὲ ὅτι ἦν ὁ αὐτός, ἐν συνήντησεν ἄλλοτε εἰς τὸ πανδοχεῖον καὶ ἐν εἶδε πρὸ τοῦ παραθύρου του μετὰ τοῦ φέγγιν. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκύτταξε μετὰ βλέμμα βλοσυρὸν τὸ παιδίον καὶ ἐκάθησε πλησίον τῆς θύρας. Ὁ δὲ κ. Μπράουνλω, κρατῶν διάφορα ἔγγραφα ἀνά χεῖρας, ἐπλησίον εἰς μίαν τράπεζαν. Ἦς ἐγγύς ἐκάθητο ἡ Ῥόζα καὶ ὁ Ὀλιβερ.

«Ἄν καὶ πολλὸν διὰ τοῦτο λυποῦμαι, εἶπεν, ἀνάγκη ὅμως αἱ ἐν Λονδίῳ ὑπογραφῆσαι ὁμολογίαι αὐταί, νὰ ἐπαναληφθῶσι καὶ ἐνταῦθα προφορικῶς ἐνώπιον μαρτύρων. Ἡ προφορική σας ὁμολογία εἶναι ἀπαραίτητος, εἰς εὐρέτε διατί.

— Ἐξακολουθήσατε, εἶπεν ὁ Μῶνξ, ἀποστρέψας τὸ πρόσωπον. Ἐρήγορα. Ἀρκετὰ ἐτράβηξα. Μὴ με κρατήσητε πολλὸν καιρὸν ἐδῶ.

— Τὸ παιδίον τοῦτο, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω, πηθεῖ τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ὀλιβερ,

εἶναι ἀδελφός σας· εἶναι υἱὸς τοῦ πατρὸς σας· τοῦ προσφιλοῦς μοι Ἐντγουν Λήφορντ, καὶ τῆς δυστυχῆς Ἀγνῆς Φλέμιγκ, ἀποθανούσης κατὰ τὸν τακτόν;

— Ναι, εἶπεν ὁ Μῶνξ ὑπόδρα ἰδὼν τὸν Ὀλιβερ, ὅστις ἔτρεμεν ὅλος· αὐτὸς εἶναι ὁ νόθος.

— Ὁ τρόπος αὐτὸς τοῦ λέγειν, εἶπε μετ' ἀσθηρότητος ὁ κ. Μπράουνλω, εἶναι ἕμετος ὕβρις κατὰ θανάτων, καὶ οὐδένα ζῶντα προσβάλλει ἐκτὸς τοῦ λέγοντος. Τὸ παιδίον τοῦτο ἐγεννήθη ἐνταῦθα;

— Εἰς τὸ πτωχοκομεῖον, ἀπεκρίνατο ὁ Μῶνξ· ἄλλως ἔχετε αὐτοῦ γραμμένην τὴν ἱστορίαν του, προσέθηκε μετ' ἀνυπομονησίας, δεῖξας τὴν δέσημην τῶν ἐγγράφων.

— Ἀνάγκη νὰ τὴν ἀκούσωμεν ἀπὸ τοῦ στόματός σας.

— Τότε, ἀκούσατέ με, ἀπεκρίνατο ὁ Μῶνξ· ὅτε ὁ πατήρ μου ἠσθένησε, καθὼς εἰξεύρετε, ἐν Ῥώμῃ, ἡ μήτηρ μου, ἥτις πρὸ πολλοῦ ἔζη χωρισμένη ἀπὸ αὐτῶν, ἀνεχώρησε πρὸς ἐντάμωσιν του ἐκ Παρισίων, συμπαραλαβούσα καὶ ἐμὲ· καὶ τοῦτο τὸ ἔκαμνε πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς περιουσίας, διότι οὐδόλους τὸν ἡγάπησα, καθὼς οὔτε ἐκεῖνος αὐτὴν· δὲν μας ἀνεγνώρισε, διότι εἶχε χάσει τὰς αἰσθήσεις του, καὶ ἔμεινεν οὕτω μέχρι τῆς ἐπομένης ἡμέρας, ὅτε ἀπέθανε. Μεταξὺ τῶν ἐγγράφων του ὑπῆρχον δύο χρονολογούμενα ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἠσθένησε καὶ ἐσώκλειστα εἰς ἐπιστολὴν πρὸς ὑμᾶς. Ἐπὶ τοῦ φακέλου ἔγραψεν ὅτι μόνον μετὰ τὸν θάνατόν του ἔπρεπε νὰ σας ἀποσταλῇ ἡ ἐπιστολή. Τὸ ἐν τῶν ἐγγράφων ἦτο ἐπιστολή πρὸς τὴν νέαν ἐκείνην τὴν Ἀγνῆν, καὶ τὸ ἄλλο διαθήκη.

— Τί ἔλεγεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην; ἠρώτησεν ὁ κ. Μπράουνλω.

— Ἡ ἐπιστολή; . . . ἦτο ἕνα εἶδος χαρτιοῦ, ὅπου περιεῖχε πολλὰς ὁμολογίας ὅτι τὴν ἠδίκησε καὶ προσευχὰς καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Θεὸν νὰ τὴν ἔχη ὑπὸ τὴν σκέπην του· καθὼς φαίνεται, μετὰ δύο μῆνας ἔμελλε νὰ γεννηθῇ. Ἦ ἔγραψε τί ἐσκόπει νὰ πράξῃ ἂν ἐπέζη διὰ νὰ καλύψῃ τὴν αἰσχύνην τῆς, καὶ ἰκέτευε αὐτὴν, ἂν θ' ἀπέθνησκε, νὰ μὴ καταράται τὴν μνήμην του, μηδὲ νὰ πιστεύῃ ὅτι αἱ ὀλέθρια συνέπειαι τοῦ σφάλματος ἐκείνου ἢ ἐβάβυρον αὐτὴν ἢ τὸ τέκνον τῆς, διότι ἐκεῖνος μόνος ἦτο ἔνοχος. . . Παρεκάλει προσέτι αὐτὴν νὰ τηρήσῃ ἐπιμελῶς δύο προηγούμενα ἑωρᾶ του, μίαν μεταλλίαν καὶ ἐν δακτύλιον, ἐφ' οὗ ἦτο κεχαρῶν μένον τὸ βαπτιστικὸν τῆς μόνου ὀνομα καὶ ὕπῃρχε κενὴ θέσις διὰ τὸ οἰκογενειακόν. Κατόπιν ἐπανελάμβανε πολλάκις τὰς αὐτὰς λέξεις ὡς ἄνθρωπος, ποῦ δὲν τα ἔχει σωστά, ὅπως καὶ πράγματι ἦτο, νομίζω.

— Ἡ δὲ διαθήκη. . . ἠρώτησεν ὁ κ. Μπράουνλω.

«Ο Μώνξ εισώπησεν, ἐν ᾧ ὁ Ὀλιβερ ἔκλαιε πικρῶς.

«Ἡ δὲ διαθήκη, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Μπράουνλ ἀντ' ἐκείνου, ἦτο συντεταγμένη κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα. Ἐγράφε περὶ τῶν θλίψεων, ἀς προῦξενησεν αὐτῷ ἢ σύζυγός του, περὶ κακῶν διαθέσεων καὶ ἀθλίου χαρακτῆρος ὑμῶν, τοῦ μονογενοῦς του υἱοῦ, τοῦ γαλουχηθέντος μὲ τὸ κατὰ τοῦ πατρὸς μῖτος. Ἐκληροδοῦται εἰς ὑμᾶς καὶ εἰς τὴν μητέρα σας εἰσόδημα ἐκτακοσίων λιρῶν στερλινῶν. Τὴν περιουσίαν του διήρει εἰς δύο ἴσα μερίδια, ὧν τὸ ἓν ἐκληροδοῦται εἰς τὴν Ἄγνην Φλέμιγκ, τὸ δ' ἕτερον εἰς τὸ τέκνον της. Ἄν τοῦτο ἦτο κόρη, ἐκληροδοῦται αὐτῇ τὴν περιουσίαν του ἄνευ ὄρων, ἂν ὅμως ἦτο ἄρσεν, ὠρίζετο τότε μόνον νὰ λάβῃ αὐτὴν, ἂν μέχρις οὗ ἐνηλικιωθῇ δὲν ἔχει στιγματίσει τὸ ὄνομά του διὰ πράξεώς τινος ἀτιμωτικῆς. Ἐσκοπεῖ δὲ διὰ τούτου, ὡς ἔγραφε, νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην ἐμπιστοσύνην, ἣν πρὸς αὐτὴν εἶχε καὶ τὴν ἐδραϊκὴν πεποίθησιν, ὅτι θὰ ἐκληρονομήσει παρὰ τῆς μητρὸς αἰσθήματα εὐγενῆ καὶ γενναῖα. Ἄν ὅμως ἡ προσδοκία του διεψεύδετο, ἤθελε τὸ μερίδιον ἐκεῖνο νὰ περιέλθῃ εἰς ὑμᾶς· διότι μόνον καθ' ἣν περίπτωσιν ἀμφότερα τὰ τέκνα του ἦσαν ἐξ ἴσου πονηρὰ καὶ διεφθαρμένα, ἀνεγνώριζεν εἰς ὑμᾶς πρωτοδικίας δικαίωμα, ἀφ' οὗ οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα εἶχετε ἐπὶ τῆς καρδίας του, ἀπὸ τρυφερᾶς ἡλικίας δείξαντες πρὸς αὐτὸν ψυχρότητα καὶ ἀποστροφήν.

— Ἡ μήτηρ μου, εἶπεν ὁ Μώνξ γεγωνίᾳ τῇ φωνῇ, ἔκαμεν ὅ τι πᾶσα ἄλλη γυνὴ θὰ ἔκαμεν εὐρισκομένη εἰς τὴν θέσιν της· ἔκαυσε τὴν διαθήκην· τὴν ἐπιστολὴν δὲν ἀπέστειλεν, ἀλλ' ἐφύλαξεν ἐπιμελῶς, ὡς τεκμήριον ἐν ἀνάγκῃ, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ παραπτώματος τῆς νέας. Ἀνεκοίνωσε τὰ πάντα εἰς τὸν πατέρα τῆς Ἄγνης, μετὰ προσθηκῶν καὶ ὑπερβολῶν, ἕνεκα τοῦ μεγάλου μίσους της, διὰ τὸ ὅποιον τόσον τὴν εὐχαριστῶ! Ἀπηλιτισμένος ὁ πατήρ, ἀπεχώρησε μετὰ τῶν θυγατέρων του εἰς τὰ βῆθη τῆς Οὐαλλίας, μεταβαλὼν καὶ ὄνομα, ὅπως μὴ τυχὸν οἱ φίλοι του μάθωσι τὴν κατοικίαν του. Μετὰ τινὰ καιρὸν εὐρέθη νεκρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης του· ἐβδομάδας τινὰς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἡ θυγάτηρ του εἶχε φύγει λαθραίως, οὗτος δ' ἔτρεξε πρὸς ἀναζήτησίν της, διατρέξας πεζὸς τὰς πῆριξ πόλεις καὶ χωρία· σχηματίσας ὅμως τὴν πεποίθησιν ὅτι νῦτοκτόνησεν, ὅπως κρύψῃ τὴν αἰσχύνῃν της, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἀπέθανε τὴν αὐτὴν ἑσπέραν.»

Ἐπηκολούθησε βραχεῖα σιγῇ, μέχρις οὗ ὁ κ. Μπράουνλ ἀνέλαβε τὴν ἐξακολούθησιν τῆς διηγήσεως.

«Μετὰ τινὰ ἔτη, εἶπεν, ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τῆς μητρὸς τοῦ Ἐδουάρδου Λήφροντ, τοῦ ἐνόπιόν μας προισταμένου. . . Δεκαοκταέτης

τὴν ἡλικίαν, κατέλειπεν οὗτος αὐτὴν, ὑπεξαίρετας τὰ ἀδαμαντικὰ καὶ τὰ χρήματά της, ἐγένετο χαρτοπαίκτης, ἄσωτος, πλαστογράφος, ἔφυγεν ἐκ Λονδίνου, ἔνθα ἐπὶ δύο ἔτη τὰς αἰσχίστας εἶχε γνωριμίας. Ἡ μήτηρ του προσβλήθησεν ἐξ ἀσθενείας ἀνιάτου καὶ ὀδυνῆρας ἐπεθύμει πολὺ νὰ τον ἐπανίδῃ. Μετὰ μακρὰς καὶ ματαίας ἐρεύνας, κατώρθωσε τέλος νὰ τον ἐπανεύρῃ καὶ ἀνεχώρησε μετ' αὐτοῦ εἰς Γαλλίαν.

— Ἐνθα καὶ ἀπέθανεν, εἶπεν ὁ Μώνξ, μετὰ πολυώδυνον νόσον· ψυχροραγοῦσα μοὶ ἀπεκάλυψε τὰ μυστικά της καὶ μοὶ ἐκληροδοῦσε τὸ κατὰ τῆς Ἄγνης καὶ τοῦ τέκνου της θανάσιμον μῖτος αὐτῆς. Ἦτο ἀνωρελὴς ἢ σύστασις, διότι πρὸ καιροῦ ἐφλεγόμην ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος. Δὲν ἐπίστευεν ὅτι ἡ Ἄγνη νῦτοκτόνησεν, ἀλλ' εἶχε τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ Ἄγνη ἔτεκε τέκνον, ζῶν ἔτι. Ὁρίσθη αὐτῇ, ὅτι ἂν ποτε τὴ ἀνακαλύψω, θὰ το καταδιώξω ἀπῆλως καὶ ἀνευδῶτος, ὅτι θὰ κορέσω τὸ κατ' αὐτοῦ μῖσός μου καὶ ὅτι θὰ κατασχίσω τὴν διαθήκην, σύρων αὐτὸ εἰς τὸν βόρβωρον τῆς ἀτιμίας. Τέλος συνήντησα αὐτὸ εἰς τὸν δρόμον μου· ἔκαμα καλὴν ἀρχὴν, καὶ ἂν δὲν εὐρίσκετο ἡ ἀναθεματισμένη ἐκεῖνη θὰ κατώρθωνα τὸν σκοπὸν μου!»

Ἐν ᾧ ὁ ἀλιτήριος ἐδείκνυεν οὕτω τὴν ἀνίσχυρον λύσσαν του, φρικῶδες ἐξεμῶν βλασφημίας, ὁ κ. Μπράουνλ ἐξήγησεν εἰς τοὺς ἐκθάμβους μάρτυρας τῆς σκηνῆς τὰς σχέσεις τοῦ Μώνξ μετὰ τοῦ Ἐδουάρδου καὶ τὰς καταχθονίους αὐτῶν μηχανορραφίας πρὸς σύλληψιν τοῦ Ὀλιβερ.

«Τί ἀπέγιναν ἡ μεταλλία καὶ ὁ δακτύλιος; ἠρώτησεν ὁ κ. Μπράουνλ τὸν Μώνξ.

— Τὰ ἠγόρασα ἀπὸ τὸν ἀνδρόγυνον, περὶ τοῦ ὁποίου σὰς εἶπον. Αὐτοὶ τὰ εἶχον κλέψει ἀπὸ μίαν νοσοκόμον τοῦ πτωχοκομείου, ἡ ὁποία τὰ ἐπῆρε ἀπὸ τὸ πτώμα τῆς Ἄγνης, εἶπεν ὁ Μώνξ, χαμπαὶ νεύων. Τί τα ἔκαμα, τὸ εἰξέυρετε.»

«Ὁ Μπράουνλ ἔνευσε τῷ Γκρίμγουιγκ, ὅστις ἐξελθὼν παραχρῆμα, ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον ὠθῶν μὲν πρὸ αὐτοῦ τὴν κυρίαν Μπάμμπλ, καὶ σύρων ὀπισθεν τοῦ τὸν δύστηνον σύζυγον.

«Καλὲ, νὰ πιστεύσω τὰ μάτια μου; ἀνεφώνησεν ὁ κ. Μπάμμπλ, ἄκαιρον ὑποκρινόμενος ἐν θουτιασμῶν. Εἶναι αὐτὸς ὁ μικρὸς Ὀλιβερ; Ἄχ! Ὀλιβερ, ἂν εἴξευρες πόσον ἐλυπήθηκα διὰ τὰ παθήματά σου!

— Σῶπα, βλάκα! ὑπετονθόρυσεν ἡ σύζυγός του.

— Γυναῖκα, τί νὰ κάμω, δὲν ἠμπορῶ νὰ βασταζῶ τὴν καρδίαν μου, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ ἐπιστάτης σου πτωχοκομείου. Τί, νὰ μὴ χαρῶ, ὅταν βλέπω ἐκεῖνον ποῦ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀνέβρεψα ἐνοριακῶς, νὰ κἀθηται μαζί με εὐγενεστάτας κυρίας καὶ κυρίους. Πάντοτε ἠγάπησα ἐγὼ τὸ

παιδὶ αὐτὸ ἂν νὰ ἦτανε. . . ἂν νὰ ἦτανε παπποῦ μου! εἶπεν ὁ κ. Μπάμμπλ, ἀφ' οὗ ἐπὶ ματαίῳ ἐζήτησε νὰ εὕρῃ ἐπιτυχεστέραν παρομοίωσιν. Κύριε Ὀλιβερ, καλὲ μοὶ Ὀλιβερᾶκο, καλὲ θυμᾶσαι τὸν καλὸν ἐκεῖνον κύριον μὲ τὸ ἄσπρο γελέκο; Μὰς ἄφησε χρόνους τώρα· ὁκτώ ἡμέραι εἶναι ποῦ τὸν ἔθαψαν τὸν μακρῆτη!

— Ἐλα, κρατήσατε διὰ τὸν ἑαυτὸν σας τὰ αἰσθήματά σας, σέρ, εἶπεν ὁ Γκρίμγουιγκ αὐστηρῶς.

— Θὰ προσπαθῆσω ὅσον ἠμπορῶ, σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ Μπάμμπλ. Τί κάμνετε, σέρ; ἐλπίζω ὅτι εἴσθε πάντοτε καλά.»

Αἱ φιλοφρονητικαὶ αὗται φράσεις ἐλέχθησαν πρὸς τὸν Μπράουνλ, ὅστις πλησιάζας τὸ σεβαστὸν ἀνδρόγυνον ἠρώτησε, δείξας τὸν Μώνξ·

«Γνωρίζετε τὸν ἄνθρωπον αὐτόν;

— Ὀχι, ἀπεκρίνατο θρασέως ἡ κυρία Μπάμμπλ.

— Ἰσως σεῖς τὸν γνωρίζετε, κύριε Μπάμμπλ.

— Δὲν τὸν εἶδα ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου.

— Δὲν τῷ ἐπωλήσατε ποτὲ τίποτε;

— Ὀχι, ἀπεκρίνατο ἡ κυρία Μπάμμπλ.

— Δὲν εἶχετε ποτὲ μίαν χρυσὴν μεταλλίαν καὶ ἓνα δακτυλίδι;

— Ὀχι καθόλου, ἀπεκρίνατο ἡ οἰκονόμος. Μὰς ἐκαλέσατε ἐδῶ διὰ νὰ μας σκοτίσητε μὲ αὐτὰς τὰς ἀνοσιίας;»

Ὁ Μπράουνλ ἔνευσε καὶ αὐθις τῷ Γκρίμγουιγκ, ὅπως ἐξῆλθεν, ὡς καὶ πρότερον· ἀλλ' ἐπιστρέφων δὲν ὠδήγει εὐρωστον καὶ χαριτωμένον ἀνδρόγυνον, ἀλλ' ἠκολουθεῖτο ὑπὸ δύο κυφῶν καὶ ἀρθριτικῶν γραιῶν.

«Ἐφροντίσατε νὰ κλείσετε τὴν θύραν, τὴν νύκτα ποῦ ἀπέθανεν ἡ γρηῃ Σώλλυ, εἶπεν ἡ μία, ὑψώσασα τὴν τρέμουσαν χεῖρά της, ἀλλὰ δὲν ἠμπορέσατε νὰ βουλώσατε τῆς χαρμαῖδες, οὔτε νὰ μας ἐμποδίσετε νὰκούσωμεν.

— Ὀχι, ὄχι, εἶπεν ἡ ἑτέρα, στρέφουσα πέριξ τὴν κεφαλὴν καὶ κινουσα τὰς νωδὰς σιαγόνας της, δὲν ἐλάβατε καλὰ τὰς ἀναγκάσις προφυλάξις.

— Τὴν ἀκούσαμεν, ἐξηκολούθησεν ἡ πρώτη, ποῦ σὰς ἔλεγε τί ἔκαμε, καὶ σὰς εἶδαμεν ὅπου ἐπῆρατε ἓνα χαρτί ποῦ κρατοῦσε εἰς τὸ χεῖρ της, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν σὰς παρεμονεύσαμεν ποῦ ἐπῆγατε εἰς τὸ ἐνεχυροδανειστήριον.

— Ναι, προσέθηκον ἡ δευτέρα, σὰς ἔδωκαν μίαν μεταλλίαν καὶ ἓνα δακτυλίδι· σὰς ἀκολουθήσαμεν καταπόδι, εἰμεθα ἀπὸ πίσω σας.

— Καὶ εἰξέυρομεν καὶ ἄλλα περισσότερα, εἶπεν ἡ πρώτη· ἡ γρηῃ Σώλλυ μὰς εἶχεν εἰπεῖ προτιότερα, τί τῆς εἶπεν ἐκεῖνη ἡ νέα· πῶς ἐξέκίνησε νὰ ὑπάγῃ νὰποθάνῃ πλησίον εἰς τὸν τάφον τοῦ πατέρα τοῦ παιδιοῦ της, διότι εἴξευρε καλὰ πῶς δὲν θὰ ἐπιζήσῃ εἰς τὸν τοκετόν.

— Θέλετε νὰ προσκαλέσωμεν καὶ τὸν ὑπάλληλον τοῦ ἐνεχυροδανειστήριου; ἠρώτησεν ὁ Γκρίμγουιγκ, ἐτοιμασθεῖς νὰ ἐξέλθῃ.

— Ὀχι, εἶπεν ἡ κυρία Μπάμμπλ. Ἀφ' οὗ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, (καὶ ἔδειξε τὸν Μώνξ), εἶχε τὴν δειλίαν νὰ τα δμολογήσῃ ὅλα, καὶ ἀφ' οὗ ἐστάθητε ἐπιτήδειοι ἀπὸ ὄλαις ταῖς γρηῖς στρίγγλαις νὰ διαλέξετε ἐκεῖναις ποῦ-ἐχρηιάζεσθε, δὲν λέγω πλέον τίποτε. Ναι, ἐπωλήσαμεν αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ εὐρίσκονται τώρα εἰς μέρος ὅπου ὄσω νὰ σκαλεύσατε δὲν θὰ τα πάρετε. Ἐ, ὕστερα;

— Τίποτε ἄλλο, ἀπεκρίνατο ὁ Μπράουνλ, εἰμὴ μόνον ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς εἶναι καθήκον μας νὰ φροντίσωμεν τοιαῦτα ὑποκαίμενα νὰ μὴ κατέχωσι θέσεις ἐμπιστοσύνης. Ἡμπορεῖτε νὰ ἐξέλθητε.

— Ἐλπίζω, εἶπεν ὁ κ. Μπάμμπλ ἱκετευτικῶς, ἐν ᾧ ὁ Γκρίμγουιγκ ἀπῆρχετο μετὰ τῶν δύο γραιῶν, ἐλπίζω πῶς αὐτὸ τὸ λυπηρὸν περιστατικὸν δὲν θὰ γίνῃ αἰτία νὰ χάσω τὴν ἐνοριακὴν θέσιν μου.

— Θὰ τὴν χάσητε βέβαια, ἀπεκρίνατο ὁ Μπράουνλ· καὶ νὰ ἦσθε μάλιστα καὶ εὐχαριστημένος διότι δὲν θὰ πάθετε χειρότερα.

— Ὅλα τὰ ἔκαμεν ἡ κυρία μου, εἶπεν ὁ πρῶν κλητήρ, ἀφ' οὗ πρῶτον μετὰ πολλῆς περισκεψέως ἐβεβαιώθη ὅτι ἡ κυρία του ἐξῆλθεν· δὲν ἐπῆρε καθόλου καὶ τὴν ἰδικὴν μου συμβουλήν.

— Δὲν εἶναι δικαιολογία αὐτὸ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μπράουνλ. Εἴσθε παρὼν ὁπότε τάντικείμενα ἐκεῖνα ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ποταμόν· ἄλλως δὲ ὁ νόμος σὰς θεωρεῖ μᾶλλον ἔνοχον. Ὁ νόμος ὑποθέτει ὅτι ἡ γυνὴ σας ἐνεργεῖ πάντοτε συμφῶνως πρὸς τὰς συμβουλὰς σας.

— Ἐὰν ὁ νόμος ὑποθέτῃ αὐτὸ, εἶπεν ὁ κ. Μπάμμπλ, σφίγγων τὸν πῖλόν του, ὁ νόμος εἶναι γάδαρος. . . εἶναι μωρὸς καὶ ἀνόητος. Ἄν ὁ νόμος ἦναι τόσῳ στραβός, θὰ εἶπῃ πῶς δὲν εἶναι ὑπανδρευμένος, καὶ τοῦ εὐχομαι τὸ χειρότερον ἀπὸ ὅλα, νὰ δοκιμάσῃ, διὰ νανοίξῃ τὰ στραβά του.»

Ταῦτα εἰπὼν, μετ' ἐμφάσεως δὲ τὴν τελευταίαν φράσιν τονίσας, ὁ κ. Μπάμμπλ ἐφόρεσεν ὀργίλως τὸν πῖλόν του, ἔχωσε τὰ χεῖρας εἰς τὰ θυλάκιά του καὶ ἔτρεξε νὰ φθάσῃ τὴν σύζυγόν του.

«Μις Ρόζα, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλ, δότε μοὶ τὴν χεῖρά σας· μὴ τρέμετε. Δύνασθε χωρὶς κἀνὲν φόβον νὰκούσητε τὰς ὀλίγας λέξεις, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἀκόμη νὰ εἰπώμεν.

— Ἐὰν ἀφορῶσιν εἰς ἐμὲ προσωπικῶς, εἶπεν ἡ Ρόζα, ἂν καὶ ἀγνοῶ πῶς, ἄφετέ με, σὰς παρκαλῶ, νὰ τὰς ἀκούσω κἀμμίαν ἄλλην φωνάν. Δὲν ἔχω πλέον οὔτε δυνάμεις, οὔτε θάρρος.

— Ἐχετε πλεῖονα δύναιμι, ἀφ' ὅσῃ φαν-

τάζεσθε, τὸ εἰξεύρω κάλλιστα. Γνωρίζετε τὴν νέαν ταύτην, σέρ;

— Ναι, ἀπεκρίνατο ὁ Μώνξ.

— Ἐγὼ οὐδέποτε σὰς εἶδον, εἶπεν ἡ Ῥόζα διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς.

— Ἐγὼ σὰς εἶδον πολλάκις, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Μώνξ.

— Ὁ πατὴρ τῆς δυστυχοῦς Ἀγνῆς εἶχε δύο θυγατέρας, εἶπεν ὁ Μπράουνλω· τί ἀπέγινεν ἡ δευτέρα, ἣτις ἦτο παιδίον κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς;

— Τὸ παιδίον ἐκεῖνο, ἀπεκρίνατο ὁ Μώνξ, εὐρεθὲν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἐν χώρα ξένη, ἐνθα οὐδένα εἶχε γνώριμον, στερούμενον παντὸς τεκμηρίου πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς οἰκογενείας του, καὶ πλαστὸν ἔχον ὄνομα, τὸ παρῆλθε μία οἰκογένεια πτωχῶν χωρικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐφρόντισαν περὶ αὐτοῦ ὡς ἂν ἦτο ἴδιον αὐτῶν τέκνον.

— Ἐξακολουθήσατε, εἶπεν ὁ κ. Μπράουνλω νεύσας τῇ κυρίᾳ Μαιυλάῃ νὰ πλησιάσῃ.

— Δὲν κατωρθώσατε νὰνακαλύψητε τὸ μέρος ἐνθα εὐρίσκετο, εἶπεν ὁ Μώνξ. Ἄλλ' ὅπου ἡ φιλία ναυαγεῖ, τὸ μῖσος ἐνίοτε ἐπιτυγχάνει· ἐρευνήσασα ἐπὶ ἐν ὁλόκληρον ἔτος, ἡ μήτηρ μου ἠδυνήθη ἐπὶ τέλους νὰνακαλύψῃ τὸ κοράσιον.

— Καὶ τὸ ἔλαβε μεθ' ἑαυτῆς;

— Ὁχι. Οἱ χωρικοὶ ἦσαν πτωχοὶ, καὶ ἤρχισαν, ὁ σύζυγος τοῦλάχιστον, νὰδὴμονῶσι διὰ τὸ βάρος, ὅπερ ἀνέλαθον· ὅθεν τοῖς ἀφῆκε τὸ παιδίον, δοῦσα αὐτοῖς συγχρόνως ἐλάχιστον χρηματικὸν ποσόν, καὶ ὑποσχεθεῖσα νὰποστέλλῃ τακτικῶς χρήματα πρὸς συντήρησίν του, ὅπερ, ἐννοεῖται, δὲν ἔκαμεν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πενία καὶ ἡ δυσἀρεσκεία των δὲν ἐφάνησαν αὐτῇ ἀρκούντα ἐχέγγυα περὶ τῆς μελλούσης δυστυχίας τοῦ κορασίου, τοῖς διηγήθη τὴν ἱστορίαν τῆς ἀτιμίας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, προσθεῖσα καὶ λεπτομερείας μυσαρωτάτας, καὶ τοῖς παρήγγειλε νὰ το ἐπιθιλέπωσιν ἐπιμελῶς, διότι ὡς καρπὸς ἀθμιῶντου ἔρωτος καὶ ὡς μέλος ἀτίμου οἰκογενείας, ἀργὰ ἢ γρήγορα ἤθελεν ἐξοκεῖλαι. Ἡ πτωχὴ οἰκογένεια ἐπίστευσεν εἰς τὴν διήγησιν, καὶ τὸ κοράσιον ἔζη βίον οἰκτρὸν μέχρις οὗ γρατὰ τις χῆρα, κατοικοῦσα τότε ἐν Τσέστερ, ἰδοῦσα αὐτὸ κατὰ τύχην, τὸ εὐσπλαγχνίσθη καὶ τὸ παρῆλθε μεθ' ἑαυτῆς. Καίτοι πολλάς καταβάλλομεν προσπαθείας, τὸ κοράσιον ἔμεινε πρὸς τῇ γρατᾷ κυρίᾳ καὶ ἔζη εὐτυχές· δὲν τὴν εἶχον ἰδεῖ πλέον πρὸ πολλοῦ, ἀλλ' ἐπανέυρον τὰ ἔχνη τῆς μόλις πρὸ τινῶν μηνῶν.

— Τὴν βλέπετε τώρα;

— Ναι, στηρίζεται εἰς τὸν βραχίονά σας.»

Ἡ Ῥόζα ὀλίγον ἔλειψε νὰ λιποθυμήσῃ. Ἡ κυρία Μαιυλάῃ περιπτυσσόμενη αὐτὴν, ἀνεφώνησεν· «Εἶσαι καὶ μένεις ἡ ἀγαπητὴ μας ἀνεψιά. Τὸ προσφιλέστατόν μοι τέκνον! Δι' ὅλους τοὺς

θησαυροὺς τοῦ κόσμου, δὲν θὰ ἔστεργον νὰ σε χάσω.

— Εἴσθε ἡ μόνη φίλη μου, εἶπεν ἡ Ῥόζα δακρῶσα, καὶ μὲ ἠγαπήσατε πάντοτε ὡς μήτηρ φιλόστοργος. Ἡ καρδία μου πνίγεται ἐκ τῆς συγκινήσεως. ὦ! πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ ὑποφέρω ὅλα αὐτά!

— Ὑπέφερες πολὺ πλειότερα, ἀπεκρίνατο ἡ κυρία Μαιυλάῃ ἀσπασθεῖσα αὐτὴν τρυφερῶς. Ἐδείχθη πάντοτε ἀγαθὴ καὶ θελκτικὴ κόρη, καθιστῶσα εὐτυχεῖς τοὺς περιστοιχιζοντάς σε. Ἄλλ' ἰδὲ, πῶς φλέγεται τὸ παιδίον αὐτὸ ὑπὸ τοῦ πόθου νὰ σε σφίγῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— ὦ! δὲν θὰ τὴν ἀποκαλέσω ποτὲ θεῖαν μου! ἀνεφώνησεν ὁ Ὀλιβερ, περιπτυσσόμενος αὐτὴν. Ἀδελφῆ μου, ἀγαπητῆ μου ἀδελφῆ! Ἄφ' ὅτου τὴν ἐγνώρισα, κἄτι τι μοῦ ἔλεγεν εἰς τὴν καρδίαν μου νὰ τὴν ἀγαπῶ τόσῳ πολὺ. Ῥόζα, καλὴ μου Ῥόζα!

Σεβασθῶμεν τὰ δάκρυα, τοὺς διακεκομμένους λόγους τῶν δύο ὄρφανῶν περιπτυσσομένων ἀλλήλους. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν ἀνεύρον καὶ ἀπώλεσαν πατέρα, ἀδελφὴν, μητέρα· ἡ χαρὰ των ἦτο λύπης ἀνάμικτος, καὶ ὅμως τὰ δάκρυά των δὲν ἦσαν πικρά· διότι ἡ λύπη, μετριαζομένη διὰ τῶν τρυφερῶν καὶ ἠδῶν ἀναμνήσεων, μετεβάλλετο σχεδὸν εἰς χαρὰν.

Ἐμνιναν οὕτως ἐπὶ πολὺ μόνοι· τέλος ἐκρούσθη σιγὰ ἡ θύρα, καὶ ὁ Ὀλιβερ ἀνοίξας ἐξῆλθεν αὐτὸς καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἑρρίκος Μαιυλάῃ.

«Εἰξεύρω τὰ πάντα, εἶπεν οὗτος καθήσας πλησίον τῆς ἀξιωματοῦ νεάνιδος. Ἀγαπητῆ Ῥόζα, εἰξεύρω τὰ πάντα... τὰ εἰξεύρα μάλιστα ἀπὸ τῆς χθὲς, — καὶ ἦλθον διὰ νὰ σοι ὑπομνήσω μίαν ὑπόσχεσιν. Μοὶ ἐπέτρεψας νὰ ἐπαναλάβω ἐντὸς ἔτους τὸ θέμα τῆς τελευταίας συνομιλίας μας· οὐχὶ ἵνα σε ἐξαναγκάσω νὰ μεταβάλλῃς ἀπόφασιν, ἀλλὰ νὰ καταθέσω πρὸ τῶν ποδῶν σου τὴν θέσιν καὶ τὴν περιουσίαν μου καὶ μηδὲν νὰ εἶπω, ἂν ἐπιμένῃς εἰς τὴν πρῶτην ἀπόφασίν σας.

— Οἱ αὐτοὶ λόγοι ὑφίστανται καὶ τώρα, εἶπεν ἡ Ῥόζα εὐτταχῶς. Εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε ἀπόψε συναίσθησιν ὅσοι εἶναι τὰ καθήκοντά μου πρὸς ἐκείνην, τῆς ὁποίας ἡ ἀγαθότης μὲ ἔσωσεν ἀπὸ βίου ἐλεεινοῦ. Ὑφίσταμαι ἀγῶνα ἐνδόμυχον, προσέθηκεν ἡ Ῥόζα, καὶ, ἀλλ' ὁ ἀγὼν οὗτος μὲ τιμᾷ. Εἶναι τραῦμα δεινόν, ἀλλ' ἡ καρδία μου θὰ το ὑποστῇ.

— Αἱ ἀποκαλύψεις τῆς ἐσπέρας ταύτης... εἶπεν ὁ Ἑρρίκος.

— Αἱ ἀποκαλύψεις τῆς ἐσπέρας ταύτης, ὑπολαβούσα εἶπεν ἡ Ῥόζα, κατ' οὐδὲν μετέβαλλον τὴν θέσιν μου.

— Σκληρύνεις τὴν καρδίαν σου κατ' ἐμοῦ, Ῥόζα.

— ὦ Ἑρρίκο, Ἑρρίκο! εἶπεν ἡ νεάνις κλαί-

ουσα, πολὺ ἐπεθύμουν νὰ μοι ἦτο τοῦτο δυνατόν, διότι δὲν θὰ ἔπασχον τοσοῦτον!

— Καὶ τί σε βιάζει νὰ υποβάλλῃς τὸν ἑαυτὸν σου εἰς τοιαύτην θυσίαν; εἶπεν ὁ Ἑρρίκος λαβὼν τὴν χεῖρά της. Ἀγαπητῆ Ῥόζα, σκέφθητι τί ἤκουσας ἀπόψε.

— Καὶ τί ἤκουσα; ἀνεφώνησεν ἡ Ῥόζα· ὅτι ὁ πατὴρ μου βαρέως φέρων τὴν ὄβριν τῆς οἰκογενείας του ἐφυγε μακρὰν παντὸς γνωρίμου... Ἀρκετὰ εἶπομεν, Ἑρρίκο· ἄς διακόψωμεν αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν.

— Ὁχι ἀκόμη! εἶπεν ὁ νέος, κρατήσας αὐτὴν, ἔτοιμον νὰ ἐγερθῇ. Ἐλπίδες, πόθοι, σχέδια, τὰ πάντα μετεβλήθησαν ἐκτὸς τοῦ πρὸς σὲ ἔρωτός μου. Δὲν σοι προσφέρω πλέον ὑψηλὴν θέσιν ἐν διεφθαρμένῃ καὶ ἐξηχραιωμένῃ κοινωσίᾳ, ὕβριζούσῃ τὰ πάντα, ἐκτὸς τῶν ἀξίων ὕβρεως. Ἀλλὰ σοὶ προσφέρω μίαν οἰκογενειακὴν ἔστιαν καὶ μίαν καρδίαν· ναι, προσφιλῆς Ῥόζα, ταῦτα μόνον ἔχω τώρα νὰ σοι προσφέρω.

— Τί ἐννοεῖτε; ἐψέλλισεν ἡ νεάνις.

— Ἐννοῶ, ὅτι τὴν τελευταίαν φορὰν, καθ' ἣν ἀπεχωρίσθη σου, ἀπῆλθον σταθερὰν ἔχων ἀπόφασιν νὰ ἄρω ἐκ τοῦ μέσου τὰ ἀνύπαρκα κωλύματα τὰ ἐμποδίζοντα τὴν ἐνωσίν μας· μετὰ τὴν ἀπόφασιν νὰ περιφρονήσω πάντα ὕβριστὴν τῆς καταγωγῆς σου, καὶ νὰ φύγω μακρὰν τῆς κοινωσίας, ἐν ἣ σὺ δὲν θὰ ἠδύνασο νὰ ζήσης· ὅπερ καὶ ἔπραξα. Ἐξηφανίσθησαν καὶ προστάται καὶ ἰσχυροὶ συγγενεῖς· ὑπάρχουσιν ὅμως ἐν Ἀγγλίᾳ φαιδραὶ ἐξοχαὶ καὶ διαγελῶντα τοπεῖα καὶ πλησίον χωρικῆς τινοῦ ἐκκλησίας, ἧς ἐγὼ θὰ ἤμαί ὁ ἐφημέριος, ἐγείρεται ἀγροτικὴ κατοικία ἐν ἣ πλειότερον θὰ ὑπερφηανεύωμαι ζῶν μετὰ σοῦ, ὦ Ῥόζα, παρὰ ἐν μέσῳ τῶν μεγαλείων τοῦ κόσμου. Αὕτη εἶναι ἡ σημερινὴ κοινωτικὴ θέσις μου, ἣν καταθέτω πρὸ τῶν ποδῶν σου.

— Πρέπει νὰ ἔχη κανεὶς μεγάλην ὑπομονὴν, διὰ νὰ περιμένῃ ἐρωτολήπτους ὅταν πρόκειται νὰ καθήσῃ εἰς τὸ τραπέζι,» εἶπεν ὁ κ. Γκρίμγουιγκ, ὅστις νυστάξας εἶχεν ἀποκοιμηθῆ ἐν τῷ ἐστιατορίῳ.

Καὶ πράγματι ἡ τραπέζα ἦτο πρὸ πολλοῦ ἔτοιμος, καὶ οὔτε ἡ κυρία Μαιυλάῃ, οὔτε ὁ Ἑρρίκος καὶ ἡ Ῥόζα, οὔτινες εἰσῆλθον ὁμοῦ, ἠδυνήθησαν νὰ δικαιολογηθῶσι προσηκόντως.

«Ἐσκεπτόμην σπουδαίως νὰ φάγω τὸ κεφάλι μου ἀπόψε, εἶπεν ὁ κ. Γκρίμγουιγκ, διότι πολὺ ἐφοβούμην μήπως μείνω νηστικός. Θὰ λάβω τὸ θάρρος, μὲ τὴν ἀδειάν σας, νὰσπασθῶ τὴν μελλόνυμφον.»

Ὁ κ. Γκρίμγουιγκ, ἄνευ περαιτέρω διατυπώσεων, ἠσπάσατο τὴν Ῥόζαν, ἣτις ἤρρυθρασε. Τὸ παράδειγμα κατέστη κολλητικόν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτὸ ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ κ. Μπράουνλω. Τινὲς δὲ βεβαιοῦσιν ὅτι τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ Ἑρρίκος

Μαιυλάῃ ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ, ἀλλ' αὐθεντικαὶ μαρτυρίαι πιστοποιοῦσιν ὅτι τοῦτο εἶναι ἀπίθανον, διότι ἦτο νέος, καὶ ἐφημέριος μάλιστα.

«Ὀλιβερ, παιδί μου, εἶπεν ἡ κυρία Μαιυλάῃ, τί ἔγινες; καὶ διατί εἶσαι τόσῳ θλιμμένος. Διατί κλαίεις;»

Ὀἴμοι! ὅποσαι προσδοκίαι μας διαψεύδονται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Πολλάκις αἱ ἐλπίδες, αἱ τὰ μάλιστα τιμῶσαι τὴν ἡμετέραν καρδίαν, ἐξαφανίζονται τάχιστα.

Ὁ Ὀλιβερ εἶχεν ἀπέλθει πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ παλαιοῦ φίλου του. Ἄλλ' ὁ μικρὸς Δικ εἶχεν ἀποθάνει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΝΑ'

Καὶ τελευταῖον.

Ὅσα ὑπολείπεται ἡμῖν νὰ διηγηθῶμεν δύνανται νὰ συνοψισθῶσιν ἐν ὀλίγαις λέξεσι.

Πρὶν ἢ παρέλθωσι τρεῖς μῆνες ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῆς Ῥόζας Φλέμιγκ μετὰ τοῦ Ἑρρίκου Μαιυλάῃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ χωρίου, ἐν ᾗ ἐμελλε τοῦ λοιποῦ νὰ ἐξασκῇ τὸ εὐσεβὲς ἐπαγγελματὸν ὁ νέος ἐφημέριος. Αὐθημερὸν δὲ κατέλυσαν ἐν τῇ παρακειμένῃ ἀγροτικῇ κατοικίᾳ των. Ἡ κυρία Μαιυλάῃ κατοίκησεν ἐπίσης μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς νύμφης τῆς, καὶ ἐθεώρει ἑαυτὴν εὐδαίμονα, βλέπουσα τὰ τέκνα τῆς εὐτυχούντα.

Κατ' ἀκριβεῖς πληροφορίας ἡ περιουσία, ἣν ὁ Μώνξ μετὰ τῆς μητρὸς του κατησώτευσαν, ἀνήρχετο μόλις εἰς ἑξακισχιλίαις λίρας στερλίνιας. Κατὰ τὰς διατάξεις τῆς διαθήκης τοῦ πατρὸς ὁ Ὀλιβερ ἐδικαιοῦτο νὰ λάβῃ τὸ σύνολον, κατὰ πρότασιν ὅμως τοῦ κ. Μπράουνλω, διενεμήθη αὐτὴν εὐχαρίστως μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅπως μὴ ἀφαίρεση αὐτὸν τὰ μέσα τοῦ νὰ βελτιωθῇ.

Ὁ Μώνξ ἐτήρησε τὸ ὄνομα τοῦτο· ἀπῆλθεν εἰς Ἀμερικὴν, ἐνθα εἰς διαφόρους ἀσωτείας κατεσπατάλησε τὴν ἐναπολειφθεῖσαν αὐτῷ περιουσίαν· φυλακισθεὶς διὰ τι ἔγκλημα, προσεβλήθη ὑπὸ νόσου καὶ ἀπέθανε.

Ὁ Φέιγγιν, οὗ τὴν ἐνοχὴν κατάδηλον ἐποίησαν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ Κλαίμπολ, καταδικασθεὶς ὑπὸ τοῦ κακούργουδικείου, ἀπηγγονίσθη ἐπὶ τῆς πρὸ τῆς Νηουγκάιτ πλατείας. Τὰ δὲ κυριώτερα μέλη τῆς συμμορίας αὐτοῦ ἀπέθαναν ἐπίσης μακρὰν τῆς πατρίδος των, ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει.

Ὁ κ. Μπράουνλω, υἱοθετήσας τὸν Ὀλιβερ, κατόκησε μετὰ τῆς οἰκονομίας του καὶ αὐτοῦ εἰς οἰκίαν τινὰ, μίλιον ἀπέχουσαν τοῦ πρεσβυτερίου, ἐνθα διέμενον οἱ ἀγαθοὶ του φίλοι, ἐκ πληρῶν οὕτω τὸν διακαέστατον πόθον τοῦ παιδός, ὅστις δὲν ἤθελε νὰσχωρισθῇ τῶν εὐεργετῶν του.

Ὁ δὲ ἰατρὸς μετὰ τοὺς γάμους ἐπανῆλθεν εἰς Τσέρτσυ, ἐνθα μακρὰν τῶν φίλων του δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ καταστῇ σκυθρωπὸς καὶ μελαγχ-

χολικός, ἂν διάφορον εἶχε χαρακῆρα. Καὶ ἔμεινε μὲν ἐκεῖ ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς μῆνας, ἀλλὰ προφασίζομενος ὅτι τὸ κλίμα τοῦ Τσέρτσου ἦν ἐπιβλαβές εἰς τὴν υγίειάν του, παρέδωκε τὴν πελατεῖάν του εἰς τινα συνάδελφον, καὶ ἐνοικιάσας οἰκίαν τινὰ εἰς τὴν εἰσυδὸν τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ ἐσημέρευεν ὁ φίλος του, ἀποκατέστη ἐκεῖ. Ἐπεδόθη εἰς τὴν κηπουρικὴν, τὴν ἀλιεῖαν, τὴν λεπτουργίαν, καὶ διεκρίθη μάλιστα καὶ κατέστη περιούσιμος, ὥστε ἤρχοντο πολλοὶ καὶ τὴν συνουλεύοντο ἀπὸ τὰ περίξ χωρία.

Προτοῦ νάναχωρήσῃ ἐκ Τσέρτσου συνέθεσε γενωτάτην φιλίαν μετὰ τοῦ κ. Γκρίμγουιγκ. Πολλάκις δὲ οὗτος τὸν ἐπεσκεπτετο, καὶ κατὰ τὰς ἐπισκέψεις του κατεγίνετο καὶ αὐτὸς εἰς τὴν κηπουρικὴν, τὴν ἀλιεῖαν καὶ τὴν λεπτουργικὴν, μετὰ μεγάλου μὲν ζήλου, ἀλλὰ διὰ τρόπου ὅλως ἰδιάζοντος, αἰείποτε δὲ διΰσχυρίζετο, ἐπὶ ποιῆ τοῦ νὰ φάγῃ τὸ κεφάλι του, ὅτι ἡ μέθοδος του ἦτο ἡ ἀρίστη. Τὴν κυριακὴν δὲ συνείθιζε νὰ ἐπικρίνῃ τὴν διδασχὴν, ὅπως παροργίζῃ τὸν νέον ἐφημέριον, ἂν καὶ ἰδιαιτέρως ὡμολόγει τῷ ἱατρῷ ὅτι ἡ διδασχὴ τῷ ἤρσεν ὑπερβαλόντως, ἀλλὰ προετίμα νὰ μὴ το λέγῃ. Ὁ κύριος Μπράουνλω συνειθίζει συχνὰ νὰ χαριεντίζεται σκώπτων αὐτὸν διὰ τὰς περὶ τοῦ Ὀλιβερ προρησεις του, καὶ ὑπενθυμίζων αὐτῷ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, καθ' ἣν ἐκάθητο πλησίον τῆς τραπέζης, ἔχοντες πρὸ αὐτῶν τὸ ὠρολόγιον καὶ ἀναμένοντες τὴν ἐπάνοδον τοῦ παιδίου. Ὁ κ. Γκρίμγουιγκ ὅμως διατείνεται, ὅτι οὐδόλως ἠπατήθη, ἀφ' οὗ πραγματικῶς ὁ Ὀλιβερ δὲν ἐπανῆλθε καὶ μετὰ ταῦτα καγχάζει, ὅπερ ἐπαυξάνει τὴν φαιδρότητά του.

Ὁ κύριος Νῶε Κλαίμπολ, δοθείσας αὐτῷ χάριτος διότι κατήγγειλε τὸν Ἰουδαῖον, κατενόησεν ὅτι τὸ ἐπάγγελμά του δὲν ἦτο ὅσον ἐπὶ θόβῃ: ἀσφαλές, καὶ ἐσκέφθη νὰ εὕρῃ πόρον ζωῆς οὐχὶ πολὺ κοπιαστικόν μετὰ ὠριμον σκέψιν κατετάχθη εἰς τὴν μυστικὴν ἀστυνομίαν, καὶ ἀπολαμβάνει πολλὰ ἐκ τοῦ νέου ἐπαγγέλματός του ἰδοῦ δὲ τίνι τρόπῳ. Ἐκάστην κυριακὴν ἐξέρχεται κατὰ τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας μετὰ τῆς Καρλόττας, κοσμίως ἐνδεδυμένης· αὕτη λιποθυμῆ πρὸ τῆς θύρας καπηλείου τινός. Ὁ Νῶε, διὰ νὰ τὴν κάμῃ νὰ συνέλθῃ εἰς ἐαυτήν, ζητεῖ πεντήκοντα λεπτῶν οἰνόπνευμα, ὅπερ ὁ κάπηλος χορηγεῖ ἐκ φιλάνθρωπικῆς ἀμέσως ὅμως ὁ Νῶε καταγγέλλει αὐτὸν ἐπὶ παραβάσει ἀστυνομικῆς διατάξεως, συντάσσει τὴν ἐκθεσίον του καὶ λαμβάνει τὸ ἥμισυ τοῦ προστίμου. Ἄλλοτε λιποθυμῆ ὁ ἴδιος, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ αὐτὸ πάντοτε.

Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Μπάμπυλ μετὰ τὴν παῦσιν των περιελθόντες εἰς ἐσχάτην ἔνδεικν ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν ὡς πτωχοὶ εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ πτωχοκομεῖον, ἐν ᾧ διεπέψαν

ὡς κυρίαρχοι. Τινὲς ἤκουσαν τοῦ κ. Μπάμπυλ λέγοντος, ὅτι ἐκ τῆς δυστυχίας καὶ τῆς καταπτώσεώς του δὲν τῷ ἀπέμεινεν οὐδὲ ἡ δύναμις νὰ χαρῆ διὰ τὸν ἀπὸ τῆς συζύγου του χωρισμόν.

Ὁ δὲ κ. Τζάιλς καὶ ὁ Μπρίττλς εὐρίσκονται πάντοτε εἰς τὴν θέσιν των, ἂν καὶ ὁ μὲν πρῶτος κατέστη φαλακρός, τοῦ δὲ δευτέρου ἐλευκάνθησαν αἱ τρίχες. Κοιμῶνται μὲν εἰς τὸ πρεσβύτεριον, ἀλλ' ὑπηρετοῦσιν ἐξ ἴσου τὴν κυρίαν Μκιυλάη καὶ τὰ τέκνα της, τὸν Ὀλιβερ, τὸν κ. Μπράουνλω καὶ τὸν κ. Λόσμπερν, ὥστε οἱ χωρικοὶ δὲν εἰξεύρουσιν εἰς τίνος τὴν ὑπηρεσίαν ἰδίως ἀνήκουσιν.

Ὁ κύριος Τσάρλυ Μπέιτς, τρομάξας ἐκ τοῦ κακουργήματος τοῦ Σάικς, ἐσκέφθη ὅτι προτιμότερος ὅπως δῆποτε εἶναι ὁ ἐντιμὸς βίος. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ καλύψῃ τὰ σφάλματα τοῦ παρελθόντος διὰ βίου ἐντίμου καὶ ἐργατικοῦ. Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν πολὺ ὑπέφερε μέχρις ὅτου συνειθίσῃ ἀλλ' ὀλιγαρχῆς ὢν καὶ ἀγαθὴν ἔχων θέλησιν κατίσχυσε νὰ ἐξαλείψῃ τὰ ελαττώματά του, καὶ ἀφ' οὗ πρῶτον ἔγινε γεωργός καὶ εἶτα ἄμαξεύς, εἶναι νῦν ὁ φαιδρότερος κτηνοτρόφος τοῦ Νορδαμπτονσχάιρ.

Πλησίον τοῦ βωμοῦ τῆς παλαιᾶς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου ὑπάρχει λευκὴ μαρμαρινὴ πλάξ, ἐφ' ἧς ἀναγινώσκειται ἐν μόνον ὄνομα: Ἄγνη. Ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ τάφου ἐκείνου οὐδὲν ὑπάρχει φέρετρον, καὶ εἶθε πολὺς ἔτι νὰ παρέλθῃ χρόνος προτοῦ νὰ ἐγγραφῶσιν ἐπὶ τῆς πλακῆς καὶ ἄλλα ὀνόματα! Ἄλλ' ἂν αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων κατέρχωνται εἰς τὴν γῆν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ὑπὸ τῆς ἀγάπης καθιερωμένων τόπων... τῆς ἐπιζώσης τοῦ θανάτου ἀγάπης, τῆς ἀγάπης ἐκείνων οὗς ἐγνώρισαν ἐπὶ τῆς γῆς, τίς οἶδε ἂν μὴ περιπλανᾶται ἐνίοτε ἡ ψυχὴ τῆς δυστυχούς ἐκείνης περὶ τὸ κενόταριον... καίτοι εὐρίσκειται τοῦτο ἐν τῷ ἡγιασμένῳ τῆς ἐκκλησίας τόπῳ, καίτοι ἡ ταλαίπωρος κόρη εἶχε ζῶσα ἀποπληθῆ τῆς εὐθείας ἔδου!

**II

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Συνδρομητριά τις τῆς "Ἐστίας," ἐκ Κίου, ἐκαινοποίησεν ἡμῖν τὰ ἐπόμενα:

Ἄν θέλῃς νὰ ἔχῃς ἄριστα κουλούρια θές 400 δράμια ἐλαίου νὰ κάψῃ, ἀνάμιξον ἐπειτα με αὐτὸ 4 ½ ὄκων ἄχνης (farino) καὶ ἀκολούθως ρίψον ἐντὸς τοῦ μίγματος 400 δράμια ζαχαρώς, 400 δράμια cognac, 400 δράμια οἴνου λευκοῦ καλῆς ποιότητος καὶ 20 λεπτῶν βράκην. Ἀφ' οὗ τὸ ὅλον ζυμωθῆ καλῶς καὶ τριβῆ πλάττεται καὶ τὰ κουλούρια εἶνε ἔτοιμα διὰ τὸν φούρνον. Οὕτως ἀποφεύγεις τὰ προζύμια καὶ τὰς λοιπὰς ἐνοχλήσεις.